

เอกสารวิชาการ

แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้
สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

โดย

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๑
กลุ่มที่ ๑

เอกสารวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๑
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๗

ชื่อเรื่อง แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ของโรงเรียน
คลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ชื่อผู้วิจัย ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๑ กลุ่มที่ ๑

ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗

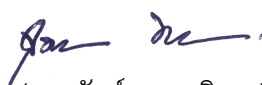
ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นักรบ ระวังการณ์
อาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ พันเอก วสันต์ รัตนกฤษ

คณะกรรมการเอกสารวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกได้ตรวจสอบและอนุมัติให้เอกสารวิชาการฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗

พลตรี ผู้อำนวยการหลักสูตร
(ชยุตรา เสริมสุข)
ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

คณะกรรมการสอบเอกสารวิชาการ

พันเอก
(กฤษกมล ธรรมานุกูล)
ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

นาวาอากาศเอกหญิง กรรมการ
(จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ)
ผู้อำนวยการ กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ดร. กรรมการ
(ไพรวลัย พิทักษ์สาธิต)
ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ผู้วิจัย คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคงสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๑ กลุ่มที่ ๑

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๒) สร้างและประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ และ ๓) เสนอแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ตัวแทนนักเรียนที่เป็นกรรมการสถานักเรียน และหัวหน้าห้อง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๒๐ คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน ๓๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ๑) แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ๒) แบบประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ และ ๓) แบบประเมินการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัยนี้ พบว่า

๑. การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก และมีพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และในส่วนของกระบวนการสร้างความตระหนักรู้ การสร้างการมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่าย พบว่า มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน โดยตัวนักเรียนเอง เพื่อนนักเรียน ครอบครัว โรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้ให้กับนักเรียน

๒. ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่า นักเรียนรู้และเข้าใจพฤติกรรมแสดงออกด้านใฝ่เรียนรู้สูงขึ้น เนื่องจาก เป็นกิจกรรม ที่นักเรียนได้ระดมความคิดเพื่อออกแบบการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ และได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓. แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่า แนวทางทั้งในระดับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีนโยบาย แผนงาน และกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีระบบและกลไกในการสนับสนุน ส่งเสริม สร้างแรงจูงใจและบูรณาการทำงานแบบเครือข่าย ตลอดจนแนวทางในระดับปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ในส่วนของการสร้างความตระหนักรู้ต้องร่วมมือกันปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ในส่วนของการสร้างการมีส่วนร่วมต้องมีการสนับสนุน อำนวยความสะดวก และมีการกำกับติดตาม เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ กล้าที่จะลงมือทำ และในส่วนของการสร้างเครือข่ายต้องมีระบบและกลไกในการประสานความร่วมมือการสร้างแรงจูงใจและการธำรงรักษาให้ทุกคน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องผลักดันให้นักเรียนสามารถขยายเครือข่ายความรู้สู่สังคมได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย พบว่า

๑. กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดนโยบายที่มีความเฉพาะเจาะจงในการสร้างคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน
๒. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเพื่อให้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้พร้อมรับการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
๓. นักเรียนและผู้ปกครองควรได้รับการสื่อสารสร้างความเข้าใจจากสถานศึกษาในเรื่องการสร้างคุณลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

Abstract

Title : Guidelines for Creating Desirable Characteristics in the Area of Avidity for learning towards Sustainable Development of Khlong Khlung Rat Rangsang School Under the Secondary Educational Service Area Office Kamphaeng Phet

Name The Group of Workshop Participants Security Psychology Course for Educational Institutions Administrators Office of the Basic Education Commission, Class 1, Group 1

This research aimed to 1) study students' opinions on creating desirable characteristics in the area of avidity for learning, 2) create and evaluate learning activities of desirable characteristics in the area of avidity for learning, and 3) offer guidelines for creating desirable characteristics in the area of avidity for learning. The research process was divided into 3 steps. The group of informants included student representatives who were student council members and classroom leaders including 20 students of Secondary 5 (Grade11), and 30 students of Secondary 1 (Grade7). Tools used in data collection included 1) a structured interview form, 2) a learning activity evaluation form, and 3) an evaluation form to check the accuracy of the content of the guidelines for creating desirable characteristics in the area of avidity for learning. Statistics used in data analysis included percentage, mean, and standard deviation.

The research results indicated that;

1) The study of students' opinions on creating desirable characteristics in the area of avidity for learning was found that students had a high level of knowledge and understanding, and behavior in all aspects of desirable characteristics in desire to learn at a high level. The process of raising awareness creating participation and network creation was found having a continuous relationship with students themselves, peers, families, and schools participating in organizing the learning process to create learning characteristics for students.

2) The results of creating learning activities and evaluating learning outcomes for desirable characteristics in the area of avidity for learning found that students knew and understood the behavior of expressing their desire to learn more because this was an activity in which students brainstorm to design and create learning activities on their own, which made students satisfied with the learning process. and got results according to the goals set.

3) The guidelines for creating desirable characteristics in the area of avidity for learning found that guidelines at both the policy level of the Ministry of Education and the Basic Education Commission Office emphasized the necessity for policies, plans, and activities aimed at desirable characteristics in the area of avidity for

learning to be sustainable development. These initiatives were underpinned by systems and mechanisms to support, promote, incentivize, and integrate networked work. Practical guidelines pertaining to school administrators, teachers, parents, and students highlight the collaborative efforts required for knowledge cultivation. There was a call for genuine and continuous collaboration in promoting awareness, supported by facilitation and monitoring, to instill analytical thinking processes and encourage proactive engagement. Moreover, in network building, systems and mechanisms for coordination were essential to ensure cohesive efforts, motivation, and sustained involvement from all stakeholders, empowering students to extend knowledge networks creatively and joyfully into society.

Based on the major findings, it was recommended as follows:

- 1) The Ministry of Education and the Office of the Basic Education Commission should set policies that are specific in creating learning characteristics to achieve the goals of sustainable development.
- 2) Educational institution administrators and teachers should encourage and support students to develop themselves so that they have the habit of learning and get ready to adapt and change towards sustainable development.
- 3) Students and parents should receive communication to create understanding from educational institutions regarding the development of learning-minded character traits in order to improve the quality of life and live happily in society.

คำนำ

การจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนนั้น ไม่ใช่แค่การให้ความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่ต้องให้ความสำคัญทั้งทางด้านความรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีที่ผู้เรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๘ ประการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและ การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องร่วมกันสร้างความตระหนักและปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพราะผู้ที่มีคุณลักษณะด้านการใฝ่เรียนรู้จะประกอบด้วย มีความตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ มีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น มีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ มีความกล้าคิดริเริ่ม มีความคิดอย่างมีเหตุและผล การเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ และมีนิสัยรักการอ่านและการฟัง ซึ่งสถานศึกษา และครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความใฝ่เรียนรู้ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างแรงจูงใจ ในการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนท้าทายทางความคิด และการฝึกให้แสวงหาความรู้ด้วยตัวเองจนสำเร็จ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ความสามารถของตนเอง นำไปสู่การมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ซ้ำ ๆ จนกลายเป็นนิสัยและหากได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและสังคม จะยิ่งส่งเสริมให้มีความใฝ่เรียนรู้ พร้อมรับการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

คณะผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิชาการฉบับนี้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๑๑ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๗ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน และเยาวชนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ เพื่อให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป

คณะผู้เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๑ กลุ่มที่ ๑
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิชาการฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องด้วยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผศ.ดร.นักรบ ระวังการณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ และ พันเอก วสันต์ รัตนบุญชู อาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ รวมทั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์จากสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศทุกท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ข้อเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด ส่งผลให้เอกสารวิชาการฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ คณะผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ปรากฏนามในเอกสารวิชาการฉบับนี้ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และตรวจสอบคุณภาพงานวิจัย รวมถึงให้ข้อเสนอแนะ ข้อค้นพบ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษานโยบายการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ที่ให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการปลูกฝัง และสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและส่งเสริมความใฝ่เรียนรู้ให้กับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๑ กลุ่มที่ ๑
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
คำนำ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์การศึกษา	๒
ขอบเขตการศึกษา	๓
นิยามศัพท์เฉพาะ	๓
กรอบแนวคิดในการศึกษา	๔
ประโยชน์ที่รับจากการศึกษา	๕
บทที่ ๒ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
คุณลักษณะอันพึงประสงค์	๖
คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้	๑๖
หลักการพัฒนาย่างยั่งยืนและเป้าหมายการพัฒนาย่างยั่งยืน	๒๓
เทคนิคการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้	๓๐
ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์	๓๔
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๗
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการศึกษา	๔๔
ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะ	
อันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้	๔๔
ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างและประเมินผลการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์	
ด้านใฝ่เรียนรู้	๔๗
ขั้นตอนที่ ๓ เสนอแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้	๔๘
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๕๐
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๖๒
	สรุปผลการศึกษา	๖๓
	อภิปรายผลการศึกษา	๖๖
	ข้อเสนอแนะ	๖๘
บรรณานุกรม		๖๙
	ภาษาไทย	๖๙
	ภาษาต่างประเทศ	๗๓
ภาคผนวก		๗๔
	ผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	๗๕
	ผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่จัดกิจกรรมและเก็บข้อมูล	๗๗
	ผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๘
	ผนวก ง ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย	๘๙
	ผนวก จ กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้	๙๙
	ผนวก ฉ ภาพกิจกรรมการเรียนรู้	๑๐๖

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔.๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	๕๐
๔.๒	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ	๕๑
๔.๓	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ	๕๒
๔.๔	ผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ	๕๕

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

๑.๑ กรอบแนวคิดในการศึกษา

๔

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นความสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนเชิงพื้นที่ (SDG localization) เพื่อนำวาระการพัฒนาระดับโลกสู่ชุมชนท้องถิ่นให้บรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น เป้าหมายที่สำคัญคือเป้าหมายด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all) (สหประชาชาติประเทศไทย, ๒๕๖๕) โดยมีแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน พบว่า แนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและความสามารถของเยาวชนที่จะสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาและออกแบบวิธีการเรียนรู้ ตั้งแต่กระบวนการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผล พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เข้ามาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแก้ไขปัญหา และร่วมพัฒนาการเรียนรู้ไปด้วยกัน มีการบูรณาการการเรียนรู้กับวิถีชีวิตอย่างผสมกลมกลืน สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ หลักสูตร วิธีการเรียนรู้ และการประเมินผลตนเองได้ โดยเริ่มต้นที่ครอบครัวและสถาบันการศึกษาจะต้องสร้างทัศนคติและแรงจูงใจ สนับสนุนให้เยาวชนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจและความต้องการของตนเองเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และดำเนินการทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา โดยมีแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เยาวชนออกแบบการเรียนรู้ตามความต้องการด้วยตนเอง และการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้แก่ ครู อาจารย์ และบุคลากรที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีเหตุผล ด้านกล้าคิดริเริ่ม ด้านตั้งใจเรียน ด้านความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และด้านรักการอ่าน ตามลำดับ (พจมาน พิเดช และ บุญชม ศรีจันทร์, ๒๕๖๐)

นโยบายของสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศกองบัญชาการกองทัพอากาศ ที่มุ่งสร้างความมั่นคงของชาติโดยเน้นในด้านการปฏิบัติการจิตวิทยา ซึ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชนให้มีการปรับเปลี่ยนความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมเพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีหมุดหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น จึงมีการดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเยาวชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคณะนักศึกษาลัทธิสุตพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหารรุ่นที่ ๑๕ ในระหว่างปี ๒๕๖๖ – ๒๕๖๗ มีผลการศึกษา พบว่า เยาวชนสามารถเข้ามามีส่วน

ร่วมในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนใน ๓ รูปแบบคือ (๑) การมีส่วนร่วมคิดและตัดสินใจ (๒) การมีส่วนร่วมปฏิบัติและรับผิดชอบและ (๓) การมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพัฒนา นอกจากนี้ข้อค้นพบได้ระบุว่าการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนนั้น ต้องให้เขามีบทบาทและความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง นำตนเองในการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมถึงต้องสร้างให้เขามีความตระหนักรู้ มีส่วนร่วมและสามารถขยายเครือข่ายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๔ คือ การสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ซึ่งประเด็นข้อค้นพบที่กล่าวนี้ ทำให้คณะผู้วิจัยได้พิจารณาความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้ว่า หากต้องการให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตจำเป็นต้องเริ่มที่ตัวเขาเอง โดยสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบความคิดสำคัญเพื่อศึกษาเรื่อง “แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร” ซึ่งโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์นี้เป็นโรงเรียนที่รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสุจริตที่อยู่ภายใต้ความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และโรงเรียนดังกล่าว มีวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยระบุว่า “สร้างคนดี มีทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน “จากความสำคัญข้างต้นคณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

วัตถุประสงค์การศึกษา

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

๒. เพื่อสร้างและประเมินผลการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

๓. เพื่อเสนอแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้กำหนดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
๒. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่ศึกษา แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
๓. ขอบเขตด้านประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดกลุ่มประชากร ของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ปีการศึกษา ๒๕๖๖
๔. ขอบเขตด้านเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนด เดือน มกราคม – พฤษภาคม ๒๕๖๗

นิยามศัพท์

๑. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนที่ประกอบด้วย ๘ ด้าน ได้แก่ ๑) ตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ ๒) มีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น ๓) มีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๔) มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๕) มีความกล้าคิดริเริ่ม ๖) มีความคิดอย่างมีเหตุผลและผล ๗) การเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ และ ๘) มีนิสัยรักการอ่านและการฟัง
๒. ตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ หมายถึง การมีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความตั้งมั่นจดจ่อกับการเรียนรู้
๓. ความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น หมายถึง การมีความสนใจใคร่รู้ออกไปสืบเสาะสืบค้น เพื่อหาคำตอบในการเรียนและอยากร่วมมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
๔. ความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หมายถึง การมีความต้องการให้การเรียนรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และจากหลายแหล่งการเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์
๕. ความเพียรพยายามในการเรียนรู้ หมายถึง การไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียนหาวิธีการในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้นแม้จะเป็นเรื่องที่ยาก
๖. ความกล้าคิดริเริ่ม หมายถึง การกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทดลองลงมือทำและกล้ารับผิดชอบ ในการกระทำนั้น
๗. ความคิดอย่างมีเหตุผลและผล หมายถึง การรู้จักตั้งคำถามในการเรียนอย่างมีเหตุผลและรู้จักตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล
๘. มุมมองในการเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ หมายถึง การมีความคิด ความรู้สึกที่ชอบ ชื่นชม และเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ อยู่รอบตัว

๙. นิสัยรักการอ่านและการฟัง หมายถึง การมีความตั้งใจในการอ่านและความตั้งใจในการฟัง จนสามารถจับประเด็นประเด็นได้และคิดต่อยอดได้

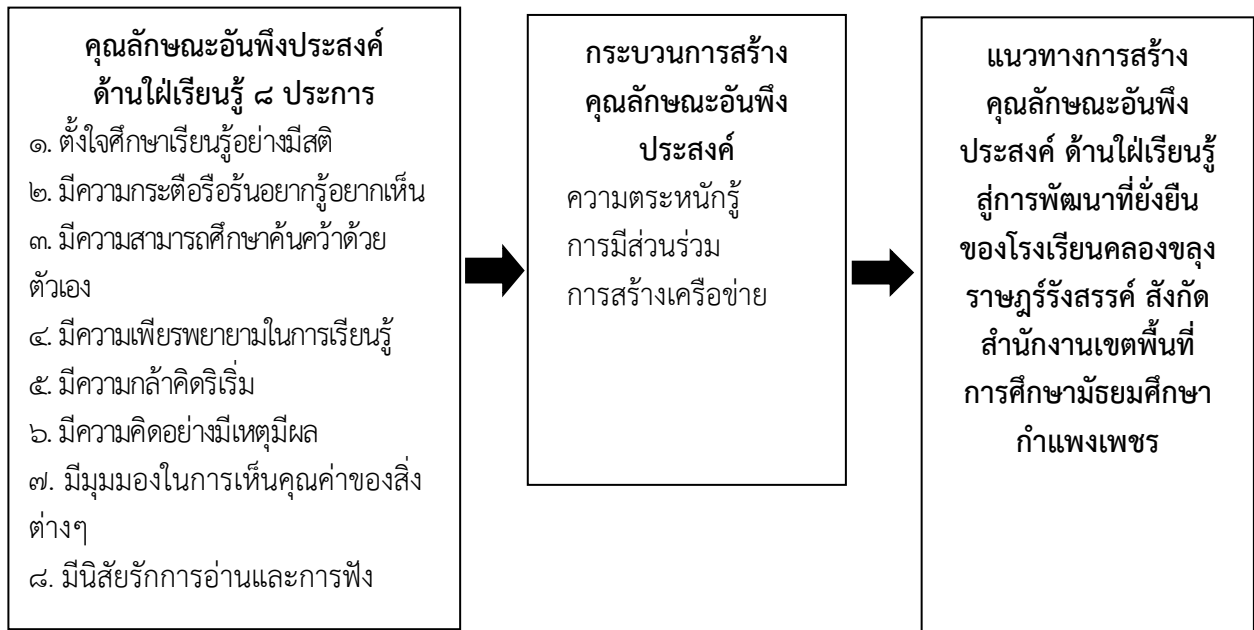
๑๐. ความตระหนักรู้ หมายถึง การรับรู้และมีความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีสติ โดยไม่ทำให้ตนเองปฏิบัติต่อเรื่องนั้นตามความเคยชินหรือสัญชาตญาณโดยทันที

๑๑. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบ

๑๒. การสร้างเครือข่าย หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันโดยใช้การติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันและกัน

กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษา เรื่อง แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยของนักวิชาการ เพื่อนำมา กำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในงานศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังแผนภาพที่ ๑.๑

แผนภาพที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดในการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

๑. ด้านนโยบาย ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาเยาวชนได้ใช้ในการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาอย่างเหมาะสมต่อไป

๒. ด้านปฏิบัติ ผลการศึกษาจะทำให้ได้แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรเพื่อพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

๓. ด้านวิชาการ สถานศึกษาและครูได้องค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทที่สามารถนำไปเป็นแหล่งอ้างอิงเพื่อการวิจัยประเภทอื่นต่อไปได้ เช่น โครงสร้างการวิจัย และพัฒนา หรือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา เรื่อง “แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร” ในครั้งนี้ ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง นโยบายของรัฐ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับเครื่องมืออื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๒. คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้
๓. หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๔. เทคนิคการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้
๕. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์
๖. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - ๖.๑ งานวิจัยในประเทศ
  - ๖.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่เป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒), ๒๕๔๕)

คนดี หมายถึง คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก อาทิ มีวินัย ซื่อสัตย์ มีเหตุผล ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย

คนเก่ง หมายถึง คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใด ด้านหนึ่งหรือรอบด้านมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เช่น ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ ความสามารถทางด้านภาษา เป็นต้น

คนมีความสุข หมายถึง คนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและจิต เป็นคนร่าเริงแจ่มใส ร่างกาย แข็งแรง มีมนุษยสัมพันธ์มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงแก่อัตภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๗)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ดังนี้ (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๗)

คำว่า “คุณลักษณะ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ในความหมายแยกตามคำที่สมาสกัณไว้ว่า “คุณ” หมายถึง ความที่มีอยู่ประจำในสิ่งนั้นๆ หรือ ความเกื้อกูลและคำว่า “ลักษณะ” หรือ “ลักษณะ” หมายถึง สมบัติเฉพาะตัวเมื่อรวมเป็นคำว่า “คุณลักษณะ” จึงหมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ใช้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ ส่วนคำว่า ประสงค์ หมายถึง ต้องการมุ่งหมาย ดังนั้น เมื่อรวมความหมายของคำสองคำ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงหมายถึง ลักษณะประจำตัวที่ใช้ให้เห็นถึงความดีที่เป็นที่ต้องการหรือเป็นที่มุ่งหมาย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก(กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๗)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงงามของบุคคลที่โรงเรียนต้องจัดไว้ให้กับนักเรียนได้เรียน (Thomas Lickona, ๑๙๙๒)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ค่านิยมความเชื่อคุณงามความดี ปทัสถานที่ต้องปลูกฝังให้กับนักเรียน (Tony Devine and other, ๒๐๐๑)

คุณลักษณะพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะประจำที่พึงงามที่ต้องการให้เกิดขึ้นนั่นเอง ซึ่งหมายความว่าใกล้เคียงกับคำว่าคุณธรรม ซึ่งหมายถึงสมบัติฝ่ายความงามที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละคน โดยยึดถือปฏิบัติจนเป็นนิสัย และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามของบุคคลทั่วไป (ยนต์ ชุ่มจิต, ๒๕๔๔)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หมายความว่าลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนเป็นคุณลักษณะทางสังคมต้องการ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองโลกและพลโลก

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน (Desired characteristics) หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม เป็นสิ่งที่นักเรียนควรยึดถือปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่ดีบุคคลส่วนใหญ่เห็นว่าดีงามถูกต้อง เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม (นิวัฒน์ สิ้นไชย, ๒๕๖๐)

จากการให้ความหมายที่กล่าวมานั้นสรุปได้ว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก บุคลิกลักษณะนิสัยที่พึงงาม สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

๒. องค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (อ่าถึงใน อภิชาติ อ่อนเฒ, ๒๕๕๙, หน้า ๒๙) กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทยที่ต้องการพัฒนา ดังนี้

๒.๑ คุณลักษณะด้านคุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นสภาพความดีงามในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ๔ ประการ ได้แก่

๒.๑.๑ คุณธรรมที่เป็นปัจจัยแรงผลักดัน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัด

ให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความสามารถ
พึ่งตนเอง การมีวินัย

๒.๑.๒ คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยเร่งรัดให้
กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ฉันทะ สัจจะ ความรับผิดชอบ
ความสำนึกในหน้าที่ ความกตัญญู

๒.๑.๓ คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยยึด
ประวิง หรือดักเตือนให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ ความมีสติรอบคอบ ตั้งจิตให้ดี

๒.๑.๔ คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน หมายถึง สภาพความดีงามที่ช่วยส่งเสริม
ให้กระทำการใด ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อกัน
ความเอื้อเฟื้อต่อกัน ความไม่เห็นแก่ตัว ความไม่เอาเปรียบผู้อื่น และความอะลุ่มอล่วยถ้อยที่
ถ้อยอาศัย

๒.๒ คุณลักษณะด้านสังคม หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคม และ
การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความมีกิริยามารยาท การปรับตัว ความตรงต่อเวลาความสุภาพ
การมีสัมมาคารวะการพูดจาไพเราะและการอ่อนน้อมถ่อมตน

๒.๓ คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหาความรู้
การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความใฝ่เรียนใฝ่รู้ ความรักโรงเรียน และความรักการอ่าน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ ๘ ประการ โดยพิจารณาจากนิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ของ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ ๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ
ธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ
มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และ
แสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๔ ข้อ ได้แก่

๑. ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๑.๑ เป็นพลเมืองดีของชาติ	๑.๑.๑ ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ และอธิบาย ความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง ๑.๑.๒ ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ ๑.๑.๓ มีความสามัคคี ประองดอง
๑.๒ อารังไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย	๑.๒.๑ เข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองดอง ที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ๑.๒.๒ หวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย
๑.๓ ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติ ตนตามหลักของศาสนา	๑.๓.๑ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ๑.๓.๒ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ ๑.๓.๓ เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน
๑.๔ เคารพเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์	๑.๔.๑ เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบัน พระมหากษัตริย์ ๑.๔.๒ แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของ พระมหากษัตริย์ ๑.๔.๓ แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อที่ ๒. ชื่อสัตย์สุจริต

ชื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจ

ผู้ที่มีความชื่อสัตย์สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๒ ข้อ ได้แก่

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๒.๑ ประพฤติตรงตามความเป็น จริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ	๒.๑.๑ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง ๒.๑.๒ ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัว ต่อการกระทำผิด ๒.๑.๓ ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา
๒.๒ ประพฤติตรงตามความเป็น จริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ	๒.๒.๑ ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ๒.๒.๒ ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง ๒.๒.๓ ไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

ข้อที่ ๓. มีวินัย

มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ผู้มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลงกฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๑ ข้อ ได้แก่

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	๓.๑.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
	๓.๑.๒ ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน

ข้อที่ ๔. ใฝ่เรียนรู้

ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดเผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๒ ข้อ ได้แก่

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๔.๑ ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	๔.๑.๑ ตั้งใจเรียน
	๔.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้
	๔.๑.๓ สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ
๔.๒ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม	๔.๒.๑ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม
บันทึกความรู้วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	๔.๒.๒ บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้
	๔.๒.๓ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อที่ ๕. อยู่อย่างพอเพียง

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ มีการวางแผน ป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๒ ข้อ ได้แก่

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๕.๑ ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม	๕.๑.๑ ตั้งใจเรียน ๕.๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๕.๑.๓ สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ
๕.๒ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	๕.๒.๑ วางแผนการเรียนรู้ การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ๕.๒.๒ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อที่ ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ และรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๒ ข้อ ได้แก่

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๖.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน	๖.๑.๑ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๖.๑.๒ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ ๖.๑.๓ ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง
๖.๒ ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	๖.๒.๑ ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ๖.๒.๒ พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้แล้วเสร็จ ๖.๒.๓ ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

ข้อที่ ๗. รักความเป็นไทย

รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญู กตเวทী ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๓ ข้อ ได้แก่

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๗.๑ ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย และมีความกตัญญูกตเวทী	๗.๑.๑ แต่งกายและมีการยาทางงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูกตเวทীต่อผู้มีพระคุณ ๗.๑.๒ ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย ๗.๑.๓ ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย
๗.๒ เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	๗.๒.๑ ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ๗.๒.๒ ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทย ที่ถูกต้อง
๗.๓ อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย	๗.๓.๑ นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต ๗.๓.๒ ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย ๗.๓.๓ แนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย

ข้อที่ ๘. มีจิตสาธารณะ

มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ สถานการณ์ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกาย สติปัญญาลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดใน ชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๒ ข้อ ได้แก่
ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
๘.๑ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความ เต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวัง ผลตอบแทน	๘.๑.๑ ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูท างานด้วยความเต็มใจ ๘.๑.๒ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และ กำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน ๘.๑.๓ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือ สร้างความสุขให้กับผู้อื่น
๘.๒ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	๘.๒.๑ ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ ๘.๒.๒ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และ สังคม ๘.๒.๓ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของ ส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๖๑) ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไว้ใน
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มาตรฐานที่ ๑
คุณภาพผู้เรียน มีดังนี้

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

๑.๑.๑ มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ

๑.๑.๒ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย
แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา

๑.๑.๓ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

๑.๑.๔ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๑.๑.๕ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

๑.๑.๖ มีความรู้ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

๑.๒.๑ มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

๑.๒.๒ มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

๑.๒.๓ การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

๑.๒.๔ สุขภาพภาวะทางร่างกายและจิตใจดี

จากการให้ความหมายที่กล่าวมานั้นสรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีของผู้เรียน
จะต้องเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม มีทักษะและ

ปรับตัวได้เป็นผู้นำที่ดีมีความซื่อสัตย์สุจริต ประหยัด พอเพียง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้ ดังนั้นถ้าจะให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยใช้เครื่องมือทางการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

๓. แนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๕๑ ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๘ ประการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้ จัดขึ้นแล้ว ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งอาจดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑ บุคลากรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ โดยเน้นที่จุดหมายว่าต้องการให้เด็กเป็นคนที่มีคุณภาพอย่างไร และจะทำเนื้อหาสาระให้สนองจุดหมายนั้น เช่น คุณลักษณะข้อนี้จะต้องให้รู้ให้เด็กเข้าใจคุณลักษณะข้อนี้จะต้องให้เด็กทำได้ ซึ่งครูจะต้องตั้งคำถามชวนให้เด็กช่วยกันคิดกำหนดภาระงานจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ให้เด็กร่วมกันค้นหาคำตอบเป็นกลุ่ม แล้วลงมือทำงานจนสำเร็จ มีการนำเสนอความคิดเห็น และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจะทำให้เด็กมองเห็นความความจริงซาบซึ้งในคุณค่าพร้อมทั้งมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม เกิดความปรารถนาจะร่วมแก้ปัญหาและสร้างสรรค์พัฒนาสังคมต่อไป

๓.๒ จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยการให้เด็กทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในโรงเรียน เช่น การปลูกผัก การทำอาหาร การทำงานศิลปะ การแสดงบทบาทสมมติอื่นๆ กิจกรรมเหล่านี้จะส่งเสริมให้เด็กรู้จักวางแผน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ สามารถประเมินผล การปฏิบัติงานของตนเอง และนำไปปรับปรุงพร้อมทั้งนำเสนอผลงานต่อผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เด็กรู้ความต้องการ รู้จุดเด่น-จุดด้อยของตนเอง สามารถค้นหาข้อมูลจากแหล่งใกล้ตัว และเลือกใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ช่วยให้คิดตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ของตนเองได้แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ที่สำคัญทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

๓.๓ จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้เด็กได้มีส่วนร่วม ส่งเสริมให้เด็กๆ ทำงานเป็นกลุ่มมีการแต่งตั้งคณะทำงานประชุมนักเรียน เพื่อเขียนโครงการ และดำเนินกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ พร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้อื่นทราบ

๓.๔ ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน เพราะการศึกษาอยู่ในกิจกรรมทุกอย่างของชีวิต เพื่อให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ด้วยดี ครูจะต้องสร้างระบบวิถีชีวิตที่ดีงามทำให้ชีวิตให้เป็นการศึกษาเริ่มจากการเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันตั้งแต่กิจกรรมหน้าเสาธง ตอนเช้า การเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติการสวดมนต์เจริญสติ การเรียน การให้ความร่วมมือในจิต

กิจกรรมต่างๆ การปฏิบัติตามข้อตกลงระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตนเอง การรักษาความสะอาด การจัดกระเป๋ การจัดเก็บของใช้ การทำความสะอาดจานชาม การเล่นแบบมีกติกาไปจนถึงการเป็นผู้ให้บริการผู้ใหญ่ การทักทายสวัสดิ์ การทำความเคารพผู้ใหญ่

ศักดิ์สกุล จันแสน (๒๕๕๘, หน้า ๗) ได้ศึกษาการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังนี้

- ๑) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ
- ๒) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ๓) การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประสงค์
- ๔) การปลูกฝังคุณลักษณะพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน

ชัยพร รัตนพรหม (๒๕๕๘, หน้า ๖) กล่าวว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๘ ประการ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มุ่งเน้นให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างจริงจัง โดยเริ่มจากการศึกษานิยาม วิเคราะห์ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๘ ประการ รวมทั้งศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนและนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องในแต่ละคุณลักษณะ และนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ที่วิเคราะห์ได้ไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการต่างๆ และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน มีการนิเทศติดตามและประเมินผลโดยส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนดำเนินการดังนี้

๑. บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยเน้นที่จุดหมายว่า ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีคุณภาพ อย่างไรและจะทำเนื้อหาสาระให้สนองจุดหมายนั้น เช่นลักษณะข้อนี้จะต้องให้ผู้เรียนรู้เข้าใจคุณลักษณะข้อนี้จะต้องให้ผู้เรียนทำได้ ซึ่งครูจะต้องตั้งคำถามชวนให้ผู้เรียนช่วยกันคิด กำหนดภาระงานจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวันให้ผู้เรียนร่วมกันค้นหาคำตอบเป็นกลุ่มแล้วลงมือทำงานจนสำเร็จ มีการนำเสนอความคิดเห็นและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ว่าร่วมกันจะทำให้ผู้เรียนมองเห็นความจริง ชาบซึ่งในคุณค่า พร้อมทั้งมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมเกิดความปรารถนาจะร่วมแก้ปัญหา และสร้างสรรค์พัฒนาสังคมต่อไป

๒. จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยการให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในโรงเรียนทเช่น การปลูกผัก การทำอาหาร การทำงานศิลปะ การแสดงบทบาทสมมติ ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสามารถประเมินผล การปฏิบัติงานของตนเองและนำไปปรับปรุง พร้อมทั้งนำเสนอผลงานต่อผู้อื่น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนรู้ความต้องการ รู้จุดเด่น-จุดด้อยของตนเองสามารถค้นหาข้อมูลจากแหล่งใกล้ตัว และเลือกใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ช่วยให้ตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ของตนเองได้แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ที่สำคัญสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

๓. จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่การจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม มีการแต่งตั้งคณะทำงานประชุมนักเรียนเพื่อเขียนโครงการและดำเนินกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ พร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้อื่นทราบ

๔. ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน เพราะการศึกษา

อยู่ในกิจกรรมทุกอย่างของชีวิต เพื่อให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ด้วยดี ครูจะต้องสร้างระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม ทำชีวิตให้เป็นการศึกษา เริ่มจากการเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันตั้งแต่กิจกรรมหน้าแถวตอนเช้า การเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ สวดมนต์เจริญสติ การเรียน การให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ การปฏิบัติตามข้อตกลงระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของตนเอง การรักษาความสะอาด การจัดกระเป๋า การเก็บของใช้การทำความสะดวกงานยามการเล่นแบบมีกติกา ไปจนถึงการให้ผู้ให้บริการผู้ใหญ่ การทักทายสวัสดิ์ การทำความเคารพผู้ใหญ่

จากการให้ความหมายที่กล่าวมานั้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ ๒)การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๓) การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ ๔) การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน

คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้

๑. ความหมายของคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้

ความหมายของคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ คือ ความใฝ่รู้หรือความอยากรู้ กระหายใคร่รู้ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Curiosity มาจากรากศัพท์ในภาษาละติน (Latin) ว่า Curiosus ซึ่งในภาษาอังกฤษคำนี้ มีความหมายที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ ว่าเป็นคุณลักษณะภายในที่บุคคลแสดง ให้เห็นความสนใจ ใคร่รู้ อยากรู้เกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใด ซึ่งอาจแสดงออกด้วยการคิดสืบค้น เพราะอยากรู้อยากเห็นโดยการสำรวจ (Exploration) การสืบสอบ (Investigation) และการเรียนรู้ (Learning) อันเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ในมนุษย์และสัตว์หลายประเภท (มาลินี ระถิ, ๒๕๕๗)

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (๒๕๓๙, หน้า ๑๓) ได้กล่าวไว้ว่า ความสนใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงถึงความกระตือรือร้น สนใจ ใฝ่คิดค้น เสาะแสวงหาความรู้ด้านต่าง ๆ ความสามารถในการจำแนก เปรียบเทียบ และ วิเคราะห์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ทั้งยังเป็นสิ่งที่บุคคลควรแสวงหา เพื่ออำนวยความสะดวกให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ที่สะดวก ปลอดภัย และมีความสุข

บุญชิต มณีโชติ (๒๕๔๐, หน้า ๑๑๖-๑๑๙) ได้แบ่งประเภทของความใฝ่รู้ใฝ่เรียนไว้ว่า จำแนกออกเป็นด้าน ดังต่อไปนี้

๑) การใฝ่รู้ใฝ่เรียน จำแนกตามเป้าหมายของการกระทำ ได้เป็น ๔ ด้าน คือ

๑.๑) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านครอบครัว หมายถึง การมุ่งแสวงหาหนทาง วิธีการที่จะทำให้ครอบครัวมีความสุขความเจริญ สมาชิกแต่ละคนอยู่ร่วมกันอย่างรักใคร่กลมเกลียว มุ่งพัฒนาความเป็นอยู่ของครอบครัวให้เจริญก้าวหน้า พฤติกรรมที่แสดงออก เช่น การสนใจศึกษา ครอบครัวที่ประสบความสำเร็จ การสนทนากับผู้มีประสบการณ์ การค้นคว้าจากตำรา สื่อต่าง ๆ

๑.๒) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านสังคม เป็นการมุ่งแสวงหา ไขว่คว้าให้ได้มาซึ่งสัมพันธภาพกับบุคคลต่างๆ ในสังคม ค้นหาวิธีการและกระทำตามแนวทางที่ตนคิดว่าสมหวัง

ดังเป้าหมายได้ผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ด้านสังคมจะต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ เคารพรัก นับถือ เห็นคุณค่าของตนเอง พฤติกรรมที่แสดงออกมักเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ การเข้าสังคม ค้นคว้าหาแนวทางที่จะทำ ให้บรรลุตามปรารถนา

๑.๓) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านวิชาการ เป็นการใฝ่รู้ใฝ่เรียนที่เกี่ยวกับ ความรู้ หรือ ศาสตร์ต่างๆ เกี่ยวข้องกับอาชีพตนและศาสตร์อื่นๆ ไม่จำกัด ต้องการมีความรู้เพิ่มเติม รู้ให้ลึกและรู้ให้กว้าง นำความรู้ใหม่ที่ได้มาพัฒนาเชื่อมโยงกับความรู้เก่า เพื่อสร้างความรู้ใหม่ที่ พิเศษขึ้นกว่าเดิม แสดงออกโดยการค้นคว้าจากตำรา เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ ศึกษาและสอบถาม สนทนากับผู้รู้

๑.๔) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านอาชีพ เป็นความสนใจ ความต้องการที่จะ พัฒนาอาชีพ ของตน ให้ก้าวหน้า โดดเด่น มีความเพียรพยายาม โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้ได้มา ซึ่งเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ มีความสุข มีความพอใจกับอาชีพที่ทำพฤติกรรมที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านอาชีพ แสดงออกในลักษณะ มีระดับความต้องการสูง พยายามปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ของตนให้ดีเสมอ มีความหวัง ที่จะให้อาชีพที่ตนทำ หรือตำแหน่งหน้าที่การงานของตนมั่นคงก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับ มีความตั้งใจ ในการทำงาน และ มุ่งศึกษาวิธีการและปฏิบัติตามแนวทางที่ค้นพบ เพื่อไปสู่เป้าหมาย

๒) การใฝ่รู้ใฝ่เรียน จำแนกตามแรงจูงใจหรือความต้องการของบุคคล แบ่งได้ เป็น ๓ ด้าน คือ

๒.๑) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ หมายถึง การที่บุคคลมีความต้องการ ประสพผลสัมฤทธิ์ มุ่งปรารถนาที่จะให้ผลการเรียนดีขึ้น ด้วยฝีมือของตนเอง และแสวงหาแนวทาง วิธีการที่จะพัฒนาปรับปรุงผลการเรียนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น มีความต้องการที่จะควบคุม ผลของพฤติกรรม การใฝ่รู้ใฝ่เรียนที่แสดงออก เช่น การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การตั้งใจเรียน สนใจ อยากเรียน ตลอดเวลา การนำผลของความรู้ที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงการเรียนให้ดียิ่งขึ้น

๒.๒) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านอำนาจ หมายถึง การที่บุคคลมีความต้องการ มีอำนาจเหนือบุคคลอื่น แสวงหาวิธีที่จะได้มาซึ่งอำนาจ และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ชอบแสดงออกถึง การมีอำนาจชอบเป็นผู้นำกลุ่ม ศึกษาหาความรู้โดยการสังเกตจากบุคคลที่เป็นแบบอย่างของผู้มีอำนาจ ในทางชอบธรรม เป็นต้น

๒.๓) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้านความสัมพันธ์ เป็นการสนใจและปรารถนาที่ จะมี ความสัมพันธ์กับผู้อื่น พยายาม หาแนวทาง วิธีการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาปรับปรุงตนให้เป็นที่ยอมรับ ของกลุ่มสังคม เป็นที่ต้องการของสังคม เป็นที่รู้จักและต้องการรู้จักผู้อื่น ด้วยพฤติกรรมการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ที่แสดงออก ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากเอกสาร หนังสือ สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับ มนุษย์สัมพันธ์ หรือการสร้างสัมพันธภาพ การสังเกตจากตัวแบบ การฝึกฝนพัฒนาตนเองตามแบบ ที่รับรู้ เป็นต้น

๓) การใฝ่รู้ใฝ่เรียน จำแนกตามลักษณะวิธีการค้นคว้าหาความรู้ มี ๓ ประเภท ดังนี้

๓.๑) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนโดยการเข้าชั้นเรียนตามหลักสูตรที่กำลังศึกษา มีการแสดงออก ดังนี้

- (๑) สนใจกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน
- (๒) สนใจและต้องการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
- (๓) เตรียมตัวค้นคว้าล่วงหน้าก่อนเข้าชั้นเรียน
- (๔) ตั้งใจ สนใจและอยากที่จะเรียนตลอดเวลา

(๕) หากสงสัย ไม่แน่ใจ ชัดแจ้ง จะแสวงหาแนวทางแก้ไข อาจทำได้ โดยสนทนากับผู้รู้ สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชักถาม

(๖) พยายามความรู้ที่ได้จากการเรียน มาพัฒนาปรับปรุง การเรียนให้ดีขึ้น

๓.๒) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนโดยการศึกษาด้วยตนเอง เนื่องจากบุคคลแต่ละคนมีโอกาส และความต้องการหรือความมุ่งหวังที่ต่างกัน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ก็เป็นทางเลือกหนึ่งของผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนจะกระทำให้ได้ว่าซึ่งความต้องการของตนเอง วิธีการค้นคว้าหาความรู้ มักทำโดยการสนทนากับผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ การสังเกต การเลียนแบบจากสิ่งที่ได้พบเห็นตรงกับ ความมุ่งหวังของตน นอกจากนี้อาจต้องศึกษาจากตำรา เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าร่วมฟัง การบรรยาย ตามโอกาสที่ตนเองสนใจ หรืออาจศึกษา ทางไปรษณีย์

๓.๓) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนโดยการศึกษาต่อเนื่องการอบรม สัมมนา การประชุมรูปแบบต่าง ๆ การศึกษาดูงาน บุคคลที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนประเภทนี้จะสนใจ และอยาก ศึกษาในระดับที่สูงขึ้นหรือเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงตน บุคคลเหล่านี้ จึงมักมีโอกาสและมีความกระตือรือร้นพัฒนาตนเอง ด้วยวิธีการค้นคว้าหาความรู้แบบนี้ สูงกว่าวิธีอื่น

จิตสุภางค์ ทิพย์เที่ยงแท้, รจนารถ ชูใจ และมาลินี จำเนียร (๒๕๔๓, หน้า ๑๓) ได้กล่าวไว้ว่า การใฝ่รู้ ใฝ่เรียน หมายถึง การที่บุคคลมีแรงจูงใจมีความปรารถนาที่จะได้มาซึ่งความรู้ เพื่อ ตอบสนองความต้องการหรือความอยากรู้อยากเห็นที่เกิดขึ้น ความต้องการหรือความอยากรู้อยากเห็นที่เกิดขึ้น นี่เป็นแรงผลักดันหรือแรงจูงใจให้มี การแสดงออกทางพฤติกรรม เช่น ความสนใจ ศึกษา ค้นคว้า แสวงหาความรู้จากตำรา สนทนากับผู้รู้

พิทักษ์ วงแหวน (๒๕๔๖, หน้า ๑๑) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมใฝ่เรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีการกระทำ หรือการแสดงออกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า โดยมีลักษณะเป็นผู้ที่มีนิสัยรัก การอ่าน มีความกระตือรือร้น และสนใจเรียนรู้

พรธณิ ชูชัยเจนจิต (๒๕๓๘. อ้างถึงในมัทนา เพ็งแจ่ม. ๒๕๕๐, หน้า ๑๙) ได้กล่าวถึง แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วง จะสังเกตได้ว่า บางคนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง บางคนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ความแตกต่างของบุคคลทั้งสอง พวกนี้ดูได้จากการทำงาน

มัทนา เพ็งแจ่ม (๒๕๕๐, หน้า ๑๙) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า หมายถึง ความต้องการทำงานที่ท้าทายให้ประสบความสำเร็จสูงสุดอย่างมีคุณภาพ ด้วยความมีมาตรฐานสูง ต้องการความเป็นอิสระในการทำงาน ใช้ความพยายามอย่างมุ่งมั่น หาวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างไม่ย่อท้อ เพื่อให้ตนเองบรรลุมาตรฐานที่ตั้งเอาไว้ และมีความพอใจเมื่อประสบความสำเร็จ รู้สึกผิดหวังและวิตกกังวล เมื่อพบกับความล้มเหลว

ปิลัญญา วงศ์บุญ (๒๕๕๐, หน้า ๑๑) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะใฝ่รู้ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจที่แสดงถึงความปรารถนา ความอยากรู้อยากเห็น ความกระตือรือร้น ความสนใจ ความพอใจที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งความรู้ด้านการเรียนและสภาพแวดล้อมรอบตัว มีความรู้เท่าทันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถ นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองและในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๒, หน้า ๑๖๘) ได้ให้ความหมายของคำว่า ใฝ่เรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการพัฒนาการวัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๓ ค, หน้า ๒๒) ได้เสนอแนวคิดใฝ่เรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียร พยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและ ภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็น องค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สมภัสสร บัวรอด (๒๕๕๕, หน้า ๗) ได้กล่าวถึงความหมายของการใฝ่รู้ไว้ว่า เป็นการ แสดงออกถึงความกระตือรือร้น ความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการที่จะกระทำเพื่อ แสวงหาความรู้ การค้นคว้าด้วยตนเอง การตั้งคำถามอย่างมีเหตุผล และสามารถพัฒนาตนเองได้ อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรม การแสดงออก เพื่อให้ได้รับรู้ในเรื่องที่ตนสนใจตามความสนใจของตน หรืออาการที่แสดง ความรู้สึกใส่ใจในสิ่งแปลกใหม่ รอบตัว เรื่องราวหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ได้พบเจอแล้วศึกษา ค้นคว้า ทำความเข้าใจในเรื่องนั้นเป็นการ เพิ่มพูนสติปัญญา เป็นความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วง ทำให้เป็นคนรู้จักมีเหตุผล มีความรับผิดชอบ มีความมั่นใจในตนเอง สามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันและสังคมได้

ดังนั้น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับ ผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรม การแสดงออก เพื่อให้ได้รับรู้ในเรื่องที่ตนสนใจ ตามความสนใจของตน หรืออาการที่แสดง ความรู้สึกใส่ใจในสิ่งแปลกใหม่รอบตัว เรื่องราวหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ได้พบเจอแล้วศึกษา ค้นคว้า ทำความเข้าใจในเรื่องนั้นเป็นการเพิ่มพูนสติปัญญา เป็นความต้องการ ที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้ สำเร็จลุล่วง ทำให้เป็นคนรู้จักมีเหตุผล มีความรับผิดชอบ มีความมั่นใจในตนเอง สามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันและสังคมได้

๒. องค์ประกอบของการใฝ่เรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบของผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ จะมีดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๒, หน้า ๑๗๐-๑๗๑) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้มีความใฝ่เรียนรู้ ได้แก่ ๑) การตั้งใจ ๒) เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓) สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ๔) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม ๕) การบันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบสิ่งที่ได้จาก

การเรียนรู้ สรุปลงเป็นองค์ความรู้ และ ๖) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๐, หน้า ๑๔) กล่าวถึงคุณลักษณะ
ของผู้มีความใฝ่เรียนรู้และสร้างสรรค์ ได้แก่ ๑) มีความชอบ ชื่นชม และการเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ
๒) มีความฝันและจินตนาการ ๓) มีการแสวงหาแนวทางใหม่ ๔) มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น ๕)
มีความตั้งใจ การเอาใจใส่ทำให้ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ ๖) มีความกล้า การริเริ่ม และการตัดสินใจ และ
๗) มีความเพียรพยายาม มุ่งมั่น บากบั่น มีความสงบ มีสมาธิ ในการทำสิ่งต่าง ๆ ไม่ย่อท้อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๒, หน้า ๓๗) กล่าวถึงคุณลักษณะ
ของผู้มีความใฝ่เรียนรู้ ได้แก่ ๑) มีนิสัยรักการอ่าน ๒) มีความกระตือรือร้น ๓) กล้าแสดงความคิดเห็น
๔) ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และ ๕) ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (๒๕๔๒, หน้า ๓) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้มี
ความใฝ่เรียนรู้ ได้แก่ ๑) เห็นคุณค่า และประโยชน์ของการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ๒) กระตือรือร้น
อยากรู้ อยากเห็น ๓) ตั้งใจ เอาใจใส่ ทำให้ดีอยู่เสมอ และ ๔) ริเริ่ม กล้าแสดงออก และตัดสินใจ

จอห์น บรูบลาคเซอร์ และคณะ (๑๙๙๔, หน้า ๓๙-๔๒) กล่าวถึงคุณลักษณะของ
ผู้มีความใฝ่เรียนรู้ ได้แก่ ๑) ต้องมีเหตุผล ๒) มีความอยากรู้อยากเห็น ๓) มีแรงจูงใจ ๔) ชอบศึกษา
หาความรู้ และ ๕) ชอบความท้าทาย

พระราชวรภุณ (ประยุกต์ ปยุตโต) (๒๕๓๐, หน้า ๔๓-๔๕) กล่าวถึงคุณลักษณะของ
ผู้มีความใฝ่เรียนรู้ ตามแนวอิทธิบาท ๔ ได้แก่ ๑) สร้างความพึงพอใจ (ฉันทะ) ๒) ใช้ความเพียร
พยายาม (วิริยะ) ๓) ความมีสติตั้งมั่น (จิตตะ) และ ๔) หมั่นไตร่ตรองด้วยเหตุผล (วิมังสา)

พระสมชาย ฐานวุฑโฒ (๒๕๓๓, หน้า ๕๒-๕๓) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้มีความ
ใฝ่เรียนรู้ ได้แก่ ๑) ความตั้งใจ ๒) ความตั้งใจจำ ๓) ความตั้งใจทอ ๔) ความตั้งใจขบคิด และ
๕) ความแทงตลอดด้วยปัญญา

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบใฝ่เรียนรู้ดังกล่าวมา
สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่
๑) ตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ ๒) มีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น ๓) มีความสามารถศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง ๔) มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๕) มีความกล้าคิดริเริ่ม ๖) มีความคิดอย่าง
มีเหตุผลและผล ๗) การเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ และ ๘) มีนิสัยรักการอ่านและการฟัง ดังนั้นคณะผู้วิจัย
จึงได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่
เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากำแพงเพชร

นอกจากนี้องค์ประกอบของการใฝ่เรียนรู้ จะประกอบด้วยองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ ตั้งใจอย่างมีสติ หรือองค์ประกอบด้านตั้งใจเรียน เป็นองค์ประกอบที่
ประกอบด้วย ประกอบด้วย ๔ ตัวบ่งชี้ คือ ข้าพเจ้าจะตั้งใจฟังในขณะที่เรียน แม้เนื้อหาจะน่าเบื่อหน่าย
ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้เรียนกับครูที่สอนในทุกวิชา ข้าพเจ้าจะตั้งใจเรียนเพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้น
ยิ่งเรียนหนังสือ ข้าพเจ้ายิ่งพบเรื่องน่ารู้ น่าสนใจ นักเรียนที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนจะเป็นบุคคลที่มีความ
ตั้งใจเรียนตั้งใจฟัง มุ่งมั่นในสิ่งที่เรียน

สรุป ตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ หมายถึง การมีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความตั้งมั่นจดจ่อกับการเรียน มุ่งมั่นในสิ่งที่เรียน

องค์ประกอบที่ ๒ อยากรู้ อยากเห็น กระตือรือร้น หรือองค์ประกอบด้านความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เป็นองค์ประกอบที่ประกอบด้วย ประกอบด้วย ๑๓ ตัวบ่งชี้ คือ ข้าพเจ้าชอบใฝ่หาความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่นอกเหนือจากตำราเรียน ข้าพเจ้าแสวงหาความรู้ได้เสมอ ถ้าเป็นเรื่องที่ต้องการรู้ ข้าพเจ้าคิดว่าการแสวงหาความรู้ต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ ข้าพเจ้าชอบแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหาอยู่เสมอ ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ข้าพเจ้าเข้าห้องสมุดสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ในการสอบแต่ละครั้งข้าพเจ้าจะพยายามทำข้อสอบให้ได้คะแนนสูงสุด ข้าพเจ้าจะพยายามมากขึ้นเมื่อรู้ว่าตัวเองเรียนได้ไม่ดีเท่าเพื่อนๆ ข้าพเจ้าศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากที่เรียนในชั้นเรียนเพื่อให้มีความเข้าใจเนื้อหาในวิชาที่เรียนมากขึ้น เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้ามักจะไปดูงานแสดงนิทรรศการของโรงเรียนต่างๆ เมื่ออ่านหนังสือข้าพเจ้าจะจดบันทึกสิ่งที่สำคัญไว้เสมอเมื่อเพื่อนออกไปรายงานหรือนำเสนองานที่ครูมอบหมาย ข้าพเจ้าจะสนใจฟังเพื่อให้ได้ความรู้ (พจมาน พิเดช และบุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๖๐)

สรุป ความกระตือรือร้นอยากรู้ อยากเห็น หมายถึง การมีความสนใจใคร่รู้ออกไปสืบเสาะสืบค้นเพื่อหาคำตอบในการเรียนและอยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ ๓ ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง หรือด้านการรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกถึงความต้องการศึกษาหาความรู้ จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม การบันทึกความรู้วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (มาลินี ระวัง, ๒๕๕๗. หน้า ๘๙-๙๐)

สรุป ความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หมายถึง การมีความต้องการให้การเรียนรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและจากหลายแหล่งการเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

องค์ประกอบที่ ๔ ความเพียรพยายาม เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่น ศึกษาหาความรู้ เอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ สม่ำเสมอ การเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม การบันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (มาลินี ระวัง, ๒๕๕๗. หน้า ๘๙-๙๐)

สรุป ความเพียรพยายามในการเรียนรู้ หมายถึง การไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียนหาวิธีการในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้นแม้จะเป็นเรื่องที่ยาก

องค์ประกอบที่ ๕ ความกล้าคิดริเริ่ม เป็นองค์ประกอบที่ประกอบด้วย ๔ ตัวบ่งชี้ คือ ข้าพเจ้าใช้รูปแบบการนำเสนอรายงานการค้นคว้าหน้าชั้นที่ไม่ซ้ำกับเพื่อนในห้อง ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ข้าพเจ้ามักจะนำเสนอผลงานได้แปลกกว่าคนอื่น เมื่อทำงานใดไม่สำเร็จข้าพเจ้าจะคิดหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้งานนั้นสำเร็จจนได้ ข้าพเจ้ากล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในกลุ่มเพื่อนถึงแม้จะมีความคิดที่ไม่เหมือนใคร (พจมาน พิเดช และบุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๖๐)

สรุป ความกล้าคิดริเริ่ม หมายถึง การกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทดลองลงมือทำและกล้ารับผิดชอบในการกระทำนั้น

องค์ประกอบที่ ๖ ความมีเหตุผล เป็นองค์ประกอบที่ประกอบด้วย มีตัวบ่งชี้ ๑๑ ตัว คือ เมื่อมีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อนเกี่ยวกับบทเรียนที่ครูสอนข้าพเจ้าจะรับฟังเหตุผลที่แตกต่างของเพื่อนประกอบการตัดสินใจ ข้าพเจ้าจะปรับปรุง แก้ไขตนเองให้ดีขึ้นเมื่อครูวิจารณ์ข้อบกพร่องของข้าพเจ้า เมื่อข้าพเจ้าทราบถึงข้อบกพร่องในการเรียนก็จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ยังมีความรู้มากเท่าไรเราจะสามารถดำเนินชีวิตได้ดีเท่านั้น ข้าพเจ้าอยากได้คะแนนดีเวลาสอบจึงอ่านหนังสือเตรียมตัวสอบล่วงหน้าอย่างเต็มที่ ข้าพเจ้าสรุป เรื่องราวต่างๆ ได้ต้องรวบรวมข้อมูลก่อนเสมอ ข้าพเจ้ายอมรับความคิดเห็นจากคนส่วนใหญ่ ข้าพเจ้าใช้เหตุผลพิจารณาก่อนที่จะเชื่อสิ่งใด เมื่อพบปัญหาข้าพเจ้าจะนำปัญหานั้นมาศึกษาก่อน ข้าพเจ้าจะวิเคราะห์หาเหตุผลก่อนจะทำกิจกรรมใด ก่อนการตัดสินใจข้าพเจ้ามักสอบถามข้อมูล และข้อคิดเห็นก่อนเสมอ (พจมาน พิเดช และบุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๖๐)

สรุป ความคิดอย่างมีเหตุผลและผล หมายถึง การรู้จักตั้งคำถามในการเรียนอย่างมีเหตุผล และรู้จักตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล

องค์ประกอบที่ ๗ การเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น การเห็นคุณค่าของเวลา ลักษณะของการเห็นคุณค่าแท้ในตนเอง มีทั้งหมด ๗ ลักษณะ ได้แก่ ๑) ให้ความเคารพในตัวบุคคลที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน ๒) ยอมรับในความสามารถและสภาพของตนตามความเป็นจริง ๓) กล้าคิดกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ๔) สามารถพูดถึงข้อผิดพลาดหรือปมด้อยของตนเองได้อย่างตรงไปตรงมา ๕) ชอบสั่งสมประสบการณ์ที่ทำทลายความสามารถ ๖) พยายามพิสูจน์ความสามารถของตนเมื่อถูกตำหนิ ๗) สามารถประนีประนอมเอาความต้องการของผู้อื่นและของตนเองไว้ร่วมกันได้ (ธนารัฐ มีสาย อ้อมเดือน สดมณี และสุภาพร ธนะชานันท์, ๒๕๕๓)

สรุป มุมมองในการเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ หมายถึง การมีความคิด ความรู้สึกที่ขบขันชมและเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัว

องค์ประกอบที่ ๘ การมีนิสัยรักการอ่านการฟัง หรือ องค์ประกอบด้านรักการอ่านเป็นองค์ประกอบที่ประกอบด้วย ๑๗ ตัวบ่งชี้ คือ ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือทุกประเภทที่น่าสนใจ ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือทุกเช้าก่อนมาโรงเรียน เมื่อข้าพเจ้าเดินทางไปไหนข้าพเจ้าจะนำหนังสือติดตัวไปอ่านด้วย เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าจะเอาหนังสือมาอ่าน ข้าพเจ้าจะมีสมาธิในการอ่านหนังสือเสมอ ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือด้วยความเพลิดเพลิน การอ่านหนังสือยามว่างช่วยให้ข้าพเจ้าคลายเครียดได้ ข้าพเจ้าคิดว่าหนังสือคือเพื่อนที่ดีที่สุดของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันเพื่อจะได้รู้ทันข่าวเหตุการณ์ต่าง ๆ ข้าพเจ้า จะอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนก่อนนอน ข้าพเจ้าจะเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดตอนพักเที่ยง ข้าพเจ้าเก็บหนังสือทุกเล่มเป็นอย่างดี เมื่อมีการจัดบอร์ดความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ข้าพเจ้าจะอ่านด้วยความสนใจ เมื่อเข้าไปห้องสมุดพบว่ามีการจัดสัปดาห์หนังสือข้าพเจ้าจะเข้าไปดูเพื่ออ่านหนังสือทุกประเภทว่ามีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจเพียงใด เมื่อข้าพเจ้าเรียนเรื่องใดไม่เข้าใจข้าพเจ้าจะค้นคว้าหาหนังสือมาอ่านเพิ่มเติมเสมอ เมื่อข้าพเจ้าสนใจที่จะรู้เรื่องใดข้าพเจ้าจะหาหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนั้นมาอ่าน ในวันหยุดหรือวันเสาร์อาทิตย์ข้าพเจ้ามักจะชวนเพื่อนไปอ่านหนังสือในห้องสมุดหรืออ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน (พจมาน พิเดช และบุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๖๐)

สรุป นิสัยรักการอ่านและการฟัง หมายถึง การมีความตั้งใจในการอ่านและความตั้งใจในการฟังจนสามารถจับประเด็นประเด็นได้และคิดต่อยอดได้

หลักการพัฒนายั่งยืน และเป้าหมายการพัฒนายั่งยืน

๑. หลักการพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development)

องค์การสหประชาชาติให้ความสนใจเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนมาตั้งแต่ ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยมีการจัดการประชุมเรื่องสิ่งแวดล้อมในระดับโลกขึ้นเป็นครั้งแรก ที่กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน และในปี ๒๕๒๖ ได้จัดตั้ง คณะกรรมาธิการโลกในเรื่อง สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) เพื่อทำการศึกษา เรื่องการสร้าง ความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา ซึ่งมีนักวิชาการให้ความหมายและความสำคัญของ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ดังนี้

๑.๑ ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) นั้น เป็นคำที่ใช้กันมากในการพัฒนาประเทศ มีการให้คำนิยามแตกต่างกันไปตามการแปลความของประเทศต่าง ๆ และได้มี ผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายทัศนะ ดังนี้

World Commission on Environment and Development ได้อธิบายถึง การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถ ของคนรุ่นต่อมา ในการที่จะตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง ทั้งนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีระบบสังคมที่เป็นสังคมธรรมรัฐ มีระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอก มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีประชาชนรู้จักใช้ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นฐานในการผลิตเพื่อนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Brundtland, ๑๙๘๗) นอกจากนี้ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) ยัง เสนอเพิ่มเติมว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนควรตั้งอยู่บนรากฐานทาง วัฒนธรรมที่ยึดถือคุณค่าของความเป็นมนุษย์ด้วย (UNESCO, ๒๐๐๕)

เกื้อ วงศ์บุญสิน การพัฒนาที่ตรงกับความต้องการตามความจำเป็นในปัจจุบัน โดยสามารถรองรับความต้องการหรือความจำเป็นที่จะเกิดแก่คนรุ่นหลัง ๆ ด้วยทั้งนี้มาตรฐานการครองชีพที่เลยขีดความจำเป็นขั้นพื้นฐานต่ำสุดจะยั่งยืนต่อเมื่อมาตรฐานการบริโภคในทุกหนทุกแห่ง คำนึงถึงความยั่งยืนในระยะยาว (Long-term Sustainability) รวมถึงครอบคลุมมาตรการรักษามรดกทางทรัพยากรที่จะตกกับคนรุ่นหลังโดยอย่างน้อยให้มาก ๆ พอกับคนรุ่นปัจจุบันที่ได้รับมาและ เป็นการพัฒนาที่กระจายประโยชน์ของความก้าวหน้าเศรษฐกิจได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนเป็นการพัฒนาที่ปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับโลก โดยรวมเพื่อคนรุ่นหลังและเป็นการพัฒนาที่ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่างแท้จริงปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ กาญจนา แก้วเทพ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ กล่าวว่า แนวคิดการพัฒนายั่งยืนเป็นแนวความคิดที่ประนีประนอมระหว่างกลุ่มที่นิยมการพัฒนากับ กลุ่มที่นิยมสิ่งแวดล้อม ทั้งโลกที่ร่ำรวยและโลกที่ยากจน ต่างก็มีความพึงพอใจในแนวคิดนี้เนื่องจาก เป็น แนวคิดที่ทำให้การพัฒนาและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่ไปด้วยกันได้กล่าวคือ เป็นแนวคิดที่ไม่ได้ ปฏิเสธความเจริญก้าวหน้าและมองว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่จำเป็น และสามารถเกิดขึ้น

ได้ โดยไม่ต้องมีการทำลายสิ่งแวดล้อมด้วยเหตุนี้การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงหมายถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาที่นำเอาทรัพยากรทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติมนุษย์ การเงิน และทรัพยากรกายภาพมาจัดการเพื่อก่อให้เกิดความมั่งคั่ง ความอยู่ดีกินดีและความสุขสมบูรณ์ การพัฒนาอย่างยั่งยืนขึ้นอยู่กับการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องและเหมาะสม

สุทธิดา ศิริบุญหลง ให้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนว่าประกอบไปด้วย ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์กันโครงการพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้ง ๓ ด้านนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการเปลี่ยนโครงสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมเพื่อลดการบริโภคทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมลงไปในระดับที่ยังรักษาความสมดุลที่ดีทำให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ถูกระบุไว้ในสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่นเป้าหมายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพคน การพัฒนาชุมชนและแก้ปัญหาความยากจน การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีความสมดุลและยั่งยืน และการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และเป้าหมายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ได้ระบุความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลง สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลง สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ การให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ส่วนเป้าหมายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ เน้นการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจน ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ ทunesทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การมีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ

ก้องเกียรติ เต็มตำนาน การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นต่อมา ที่จะตอบสนองความต้องการของพวกเขา โดยทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีระบบ สังคมที่เป็น สังคมธรรมรัฐ มีระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือ จากภายนอก ด้วยการเปลี่ยนโครงสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมเพื่อลดการบริโภคทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมลงไปในระดับที่ยังรักษาความสมดุลที่ดีทำให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้

สรุปได้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นต่อมา เน้นการพัฒนาคุณภาพคนโดยทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาชุมชนให้มีระบบสังคมที่เป็น สังคมธรรมรัฐ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีความสมดุลและมีระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง

๒. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒ องค์การสหประชาชาติได้จัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) เพื่อให้ประเทศสมาชิก ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศให้เกิด การพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีวาระของการพัฒนา จนถึง พ.ศ. ๒๕๗๓ ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายการพัฒนาทั้งหมด ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์ ๒๔๔ ตัวชี้วัด ประเทศไทยในฐานะหนึ่งในประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้ร่วมรับรอง วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๘ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ภายหลังการลงนาม รับรองดังกล่าว ประเทศไทยได้ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง สถานะของข้อมูลตัวชี้วัด SDGs ของประเทศไทยทั้ง ๑๗ เป้าหมายดังนี้

๒.๑ เป้าหมายที่ ๑ ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

๒.๒ เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

๒.๓ เป้าหมายที่ ๓ สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดี และส่งเสริมสวัสดิภาพ – สำหรับทุกคนในทุกวัย

๒.๔ เป้าหมายที่ ๔ สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒.๕ เป้าหมายที่ ๕ บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน

๒.๖ เป้าหมายที่ ๖ สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลให้มีการจัดการอย่างยั่งยืน และมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน

๒.๗ เป้าหมายที่ ๗ สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถ ซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน

๒.๘ เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และมีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน

๒.๙ เป้าหมายที่ ๙ สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

๒.๑๐ เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ

๒.๑๑ เป้าหมายที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน

๒.๑๒ เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

๒.๑๓ เป้าหมายที่ ๑๓ ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

๒.๑๔ เป้าหมายที่ ๑๔ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๑๕ เป้าหมายที่ ๑๕ ปกป้อง พื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรม ของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๑๖ เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และ ครอบคลุมในทุกระดับ

๒.๑๗ เป้าหมายที่ ๑๗ เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในส่วนการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Education for Sustainable Development (ESD) คือ การเรียนรู้เพื่อเสริมพลังผู้เรียนให้สามารถตัดสินใจอย่างมีข้อมูลและมีการกระทำที่มีความรับผิดชอบต่อความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม ความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ และความเป็นธรรมทางสังคม เพื่อมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต พร้อมทั้งเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม

การศึกษาเพื่อการพัฒนา เป็นการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต (life long learning) และเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาที่มีคุณภาพ (SDG ๔) มีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนทุกคนอย่างแท้จริงเพื่อรับมือกับความท้าทายทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับโลกที่ต้องเผชิญในปัจจุบัน สำหรับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการศึกษาแบบองค์รวม และเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะพูดถึงประเด็นด้านเนื้อหาและผลลัพธ์การเรียนรู้ วิธีการเรียนการสอน และสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดคือ การเปลี่ยนแปลงสังคม ดังนี้

เนื้อหาการศึกษา : มีเนื้อหาที่สำคัญที่ผนวกเข้าไปในหลักสูตร เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพ การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน และประเด็นอื่นๆ ตามเป้าหมาย SDGs

วิธีการเรียนการสอน และสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ : การออกแบบการเรียนการสอนในรูปแบบที่มีการปฏิสัมพันธ์ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้เชิงคั่นคว้า การเรียนรู้ที่เน้นการลงมือทำ และการเรียนรู้เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม : เสริมพลังผู้เรียนทุกช่วงวัยที่ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบการศึกษาใด ให้สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคมที่ตนอยู่ได้

ผลลัพธ์การเรียนรู้: กระตุ้นการเรียนรู้และส่งเสริมทักษะความสามารถ (competency) อันได้แก่ การคิดเชิงวิพากษ์และการคิดเชิงระบบ การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบต่อคนทั้งในรุ่นปัจจุบันและในอนาคต

เอกสาร Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives โดย UNESCO เสนอว่า ๘ ความสามารถหลักเพื่อความยั่งยืน (Key competencies for sustainability) ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อรับมือความท้าทายที่ซับซ้อนในปัจจุบัน ซึ่งสามารถใช้ทำความเข้าใจเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ได้ทุกเป้าหมาย และยังสามารช่วยให้องค์กรเห็นความเชื่อมโยงของแต่ละเป้าหมายด้วย โดย ๘ ความสามารถหลักมีดังต่อไปนี้

- ๑) ความสามารถในการคิดเชิงระบบ (Systems thinking competency)
- ๒) ความสามารถในการคาดการณ์ (Anticipatory competency)
- ๓) ความสามารถเชิงบรรทัดฐาน (Normative competency)
- ๔) ความสามารถเชิงกลยุทธ์ (Strategic competency)
- ๕) ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration competency)
- ๖) ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking competency)
- ๗) ความสามารถในการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness competency)

และ

๘) ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างบูรณาการ (Integrated problem-solving competency)

การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้รับการยอมรับว่าเป็นกุญแจสำคัญในการบรรลุเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (key enabler for sustainable development) แนวคิดดังกล่าวได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง ทั้งจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (United Nations Conference on Environment and Development – UNCED) ปี ๑๙๙๒, การประชุมสุดยอดโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (World Summit on Sustainable Development – WSSD) ปี ๒๐๐๒, การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on Sustainable Development – UNCSD) ปี ๒๐๑๒ และจากการประชุมคณะกรรมการที่สี่ การประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ ๗๔ ปี ๒๐๑๙ และยังได้รับการยอมรับในข้อตกลงระดับโลกที่สำคัญอื่นๆ เช่น ความตกลงปารีส (Paris Agreement) ใน Article ๑๒

คำว่า “การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” อยู่ใน “#SDG๔ เป้าประสงค์ที่ ๔.๗ สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้จากความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในส่วนของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี ๒๕๗๓”

จากเป้าหมายที่ ๔ ที่กำหนดถึงสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้นหมายถึง การสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all) ครอบคลุมการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของเด็กชายและเด็กหญิงในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย (๔.๒), ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (๔.๑), การเข้าถึงการศึกษาระดับเทคนิค อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่จ่ายได้และมีคุณภาพสำหรับชายและหญิงทุกคน (๔.๓), และในภาพรวมเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ส่วนใหญ่สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ (๔.๖), เน้นให้ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา และการเข้าถึงการศึกษาของผู้พิการ ชนพื้นเมือง และกลุ่มเปราะบาง (๔.๕) นอกจากนี้เป้าหมายนี้ยังส่งเสริมให้เพิ่ม

จำนวนผู้ที่มีทักษะทางเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน และการเป็นผู้ประกอบการ (๔.๔), และเน้นให้ทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนอีกด้วย (๔.๗) ในเชิงนโยบาย เป้าหมายนี้จะเน้นให้มีการยกระดับอุปกรณ์ที่จำเป็นในการศึกษาให้อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และผู้มีเพศสภาวะหลากหลาย และสร้างสภาพแวดล้อมให้ปราศจากความรุนแรงต่อกลุ่มเหล่านี้ (๔.๘), ขยายโอกาสด้านทุนการศึกษาและการฝึกอบรมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ (๔.๙), และเพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศ ตารางแสดงเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ ๔ ดังนี้

เป้าหมายที่ ๔.๑ สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและ ไม่มีค่าใช้จ่ายนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายในปี ๒๕๗๓

เป้าหมายที่ ๔.๒ สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี ๒๕๗๓ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา

เป้าหมายที่ ๔.๓ ให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษาวិชาเทคนิค อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีราคาที่สามารถจ่ายได้และมีคุณภาพ ภายในปี ๒๕๗๓

เป้าหมายที่ ๔.๔ เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่จำเป็นรวมถึงทักษะทางเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่ดีและการเป็นผู้ประกอบการภายในปี ๒๕๗๓

เป้าหมายที่ ๔.๕ ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษาและสร้างหลักประกันว่า กลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี ๒๕๗๓

เป้าหมายที่ ๔.๖ สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูงทั้งชายและหญิงสามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ภายในปี ๒๕๗๓

เป้าหมายที่ ๔.๗ สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลกและความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและใน ส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี ๒๕๗๓

เป้าหมายที่ ๔.๘ สร้างและยกระดับอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการและเพศภาวะ และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัยปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ ๔.๙ ขยายจำนวนทุนการศึกษาในทั่วโลกที่ให้ สำหรับประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กและประเทศในแอฟริกาในการสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพและโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านเทคนิค วิศวกรรมและวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆภายในปี ๒๕๖๓

เป้าหมายที่ ๔.๑๐ เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพรวมถึงการดำเนินการผ่านทางความ

ร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนาเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี ๒๕๗๓

การรับรองวาระการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๒๐๓๐ ก่อให้เกิดแรงผลักดันใหม่ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึง ความพยายามอย่างแรงกล้าในการจัดโปรแกรมการศึกษาระดับสากล ด้วยการรับรองเป้าหมายที่ ๔ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ โดยมีมุ่ง “สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง และส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต” เป้าประสงค์ที่ ๔.๗ ของเป้าหมายที่ ๔ ด้านการศึกษา นับเป็นหนึ่งในบรรดาเป้าหมายที่ได้รับการยอมรับว่ามีความท้าทาย น่าสนใจและต้องทุ่มเทความพยายามอย่างมากที่สุด เพื่อให้ “ภายในปี ๒๐๓๐ ผู้เรียนทุกคนจะได้รับความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน อาทิ สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคหญิงชาย สันติวัฒนธรรม และการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองโลก ความชื่นชมต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และวิถีชีวิตแบบยั่งยืน”

นอกจากนี้ การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการบรรลุเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากที่ประชุมคณะกรรมการที่ ๒ ของการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ครั้งที่ ๗๔ ที่ได้รับรองข้อมติเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยได้ย้ำว่าการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และเป็นกุญแจหลักสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”

วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งได้ผ่านการรับรองเมื่อปี ๒๐๑๕ ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาในปี ๒๐๑๖ รายงานการประเมินผลการศึกษาในระดับโลก ได้ย้ำความสำคัญของการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในการพัฒนาที่ยั่งยืนในอีก ๑๕ ปี ว่า “เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการดำเนินการเป็นสิ่งที่มีความเป็นสากล ไม่สามารถแบ่งแยกได้และต้องเชื่อมโยงกัน โดยในแต่ละเป้าหมายทั้ง ๑๗ ประการ ได้มีการกำหนดชุดเป้าประสงค์ที่ต้องดำเนินการ โดยมีอย่างน้อย ๑ เป้าประสงค์ ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้การให้ความรู้ การฝึกอบรมหรือ การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน การศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อม สร้างความยั่งยืน และความอยู่ดีกินดีของมนุษย์ ซึ่งรายงานการประชุมยังได้เน้นย้ำความจำเป็นเร่งด่วนต่อการสร้างแนวทางใหม่ๆ ที่ให้ความสำคัญต่อข้อผูกพันระยะยาวในการบรรลุเป้าหมายที่ ๔ และการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดเกี่ยวกับการศึกษาโดยสิ้นเชิงในการเป็นพลังสู่การสร้างที่อยู่ดีกินดีของมนุษย์ และ การพัฒนาโลก (UNESCO, ๒๐๑๖a). จึงอาจกล่าวได้ว่า ศักยภาพของการศึกษาในการเปลี่ยนแปลงโลกไม่อาจเกิดขึ้นได้ นอกจากจะได้มีการนำเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนบรรจุไว้ในระบบการศึกษา

สรุปได้ว่า เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้นหมายถึง การสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ดังนั้น จากความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สนองความ

ต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นต่อมา เน้นการพัฒนาคุณภาพคน โดยทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาชุมชนให้มีระบบสังคมที่เป็นสังคมธรรมรัฐ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีความสมดุลและมีระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง และ องค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาคุณภาพคนและการพัฒนาจริยธรรม คู่ขนานไปกับ การพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ๑) มนุษย์ ๒) สังคม ๓) ธรรมชาติ และ ๔) เทคโนโลยี เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาชุมชนให้มีระบบสังคมที่เป็นสังคมธรรมรัฐ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีความสมดุลและมีระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง

คณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

เทคนิคการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใฝ่เรียนรู้

รุ่งลาวัลย์ จันทรัตน (๒๕๖๖) ได้อธิบาย เทคนิคการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางการสร้างคุณลักษณะที่ได้จากการประยุกต์ใช้แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม และคณะ มีทั้งหมด ๕ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ ๑ รู้จักตัวตน ที่มีเป้าหมายให้ทราบถึงความเป็นตัวตนของตนเองในการมีลักษณะของครูนักพัฒนา

ขั้นที่ ๒ ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลง และวางเป้าหมายชีวิต เป็นการให้นักศึกษาได้มีการสร้างแรงบันดาลใจ และวางเป้าหมายของตนเองในชีวิตของความเป็นครูนักพัฒนา

ขั้นที่ ๓ คิดค้นหาอุปสรรค และแสวงหาหนทางความสำเร็จ เป็นการหาปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหาเพื่อให้เป็นครูนักพัฒนาได้

ขั้นที่ ๔ มุ่งมั่นตั้งใจเป็นการให้เลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับงานสามารถพัฒนา กลายเป็นลักษณะนิสัยของครูนักพัฒนา

ขั้นที่ ๕ ทางเลือกหลากหลายเป็นการดำเนินการตามทางที่เลือกด้วยความดี ความถูกต้อง จนกลายเป็นลักษณะนิสัยของครูนักพัฒนาที่ยั่งยืน

จากขั้นตอนดังกล่าว มีแนวทาง และกิจกรรมมี ๔ ลักษณะ ดังนี้

๑. กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะ ได้แก่ กระบวนการสะท้อนคิดแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC หรือ Professional learning community) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop meeting) กระบวนการวางแผนพัฒนาแบบการมีส่วนร่วม (AIC: Appreciation – influence – control) กระบวนการประชุมเพื่อค้นหาอนาคต (FSC: Future search conference) เทคนิคการสร้าง และเสริมพฤติกรรมใหม่ (Behavior modification technic) การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) เทคนิคการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น Think pair share หรือ การใช้แผนที่ความคิด (Mind mapping) เป็นต้น

๒. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ เพื่อนช่วยเพื่อน (Share and learn) ต้นแบบที่ดี

ระบบพี่เลี้ยง และการให้คำปรึกษาหารือ (Coaching and mentoring) การศึกษาดูงานภาคสนาม (Field trip) กิจกรรมการสร้างเครือข่ายทบทวนผลการปฏิบัติงาน (After action review) การฝังตัวการหมุนเวียน หรือ การเสวนาการสร้างแรงบันดาลใจ จุดไฟพลังครู (Motivation and inspiration) เป็นต้น

๓. เทคโนโลยี/นวัตกรรม สื่อ ทางสังคมออนไลน์ได้แก่พัฒนาครูทางไกลผ่านรูปแบบ Web-based training ต่าง ๆ การจัดการความรู้ (Knowledge management) กระดานแสดงความคิดเห็นออนไลน์ (Application pallet) เป็นต้น

๔. การเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การฝังตัวการศึกษาจากคู่มือการท่องโลกออนไลน์การพัฒนาตนเองโดยแสวงหาความรู้รอบด้านการศึกษาความสำเร็จของผู้ร่วมงาน และเพื่อนร่วมวิชาชีพ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เป็นต้น

สุวิมล ว่องวานิช และคณะ (๒๕๔๙, อ้างถึงในมาลินี ระถิ.๒๕๕๗ หน้า ๘๕-๘๘) เสนอแนวคิดและหลักการสำหรับการสร้างและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนมีดังต่อไปนี้

๑) การสร้างตัวแบบ/ผู้นำ ต้องมีการสร้างตัวแบบที่ดีทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือ บุคคลตัวอย่างในสังคม

๒) การพัฒนาคุณธรรมและคุณลักษณะอื่นๆ ให้เป็นวิถีชีวิต มีความสอดคล้องกับธรรมชาติตอกย้ำให้พัฒนาตนอย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการพัฒนาที่บูรณาการสอดแทรกอยู่ในชีวิต การเรียน การปฏิบัติงาน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม และคนกับธรรมชาติ โยงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน

๓) การพัฒนาตัวตนของนักเรียน ด้วยการจัดพื้นที่สร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ศักยภาพ และการปฏิบัติตามความเชื่อตามแนวทางที่ตนเองคิดสร้างสรรค์และอยู่ในบริบทของการทำความดี มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม ให้เด็กมีการปฏิบัติและพัฒนาตนอย่างเข้าใจความหมาย เห็นบทบาท และคุณค่าของตนเองมากขึ้น

๔) การสร้างระบบค่านิยมให้เด็กและเยาวชนเห็นได้ชัดเจนว่าแก่นของเด็กคืออะไร ต้องประพฤติ และปฏิบัติตนอย่างไร กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาชัดเจนและตั้งสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด ปรับเปลี่ยนจริยธรรม เช่น การสำรวจพฤติกรรม การปฏิบัติตนของตนเองในแต่ละวัน และต้องยอมรับว่าค่านิยมต้องมาจากตัวแบบที่ดี

๕) การสร้างความร่วมมือรวมพลังทั้งจากผู้บริหาร/ครูอาจารย์ในโรงเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองในครอบครัว ชุมชน สังคม ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย กำหนดคุณธรรมที่เป็นเป้าหมายการให้ครอบครัวชุมชนมีการทำกิจกรรมร่วมกัน

๖) การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเด็กและเยาวชนต้องสอดคล้องกับลักษณะของโรงเรียนธรรมชาติบริบท และช่วงวัยของเด็ก

๗) การสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และชุมชน มีการทำกิจกรรมร่วมกันเรียนรู้ร่วมกัน และซึมซับวิธีคิด และการปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันผ่านกระบวนการ เป็นธรรมชาติในระบบของชุมชน

๘) โรงเรียนต้องมีนโยบายที่ไม่เน้นวิชาการอย่างเดียว โรงเรียนมีครูเป็นผู้นำ

การเปลี่ยนแปลง ดึงชุมชนเข้ามา สร้างชุมชนที่สร้างสรรค์ชี้ให้เห็นปัญหาของชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อบุตรหลาน

๙) ต้องมีการสร้างแนวร่วม มีเครือข่ายที่ช่วยเสริมกำลังใจให้เด็กทำความดีเด็กที่ได้รับการพัฒนาทำให้เขาดีไปแล้ว ก็มีเด็กรุ่นใหม่เรื่อย ๆ ต้องสร้างเครือข่าย การให้รางวัลไม่จำเป็นต้องเป็นเงิน เพียงแค่คำชมก็ได้

Ryan (๒๐๐๒. อ้างถึงในมาลินี ระถิ. ๒๕๕๗ : ๘๔-๘๕) ได้กล่าวถึงเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ๖ องค์ประกอบ (The Six E's of Character Education) ดังนี้

๑) การยกตัวอย่าง และปฏิบัติเป็นแบบอย่าง (Example) แนวทางการยกตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติที่สะท้อนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกเหนือจากการอบรมสั่งสอนเพื่อยกตัวอย่างพฤติกรรมที่ดีและไม่ดีพร้อมผลของการปฏิบัติให้เกิดความเข้าใจ รวมถึงการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของครูเพื่อให้นักเรียนเห็นด้วย การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีถือเป็นการยกตัวอย่างที่ดีที่สุดที่นักเรียนสามารถเห็น และเลียนแบบการกระทำความประพฤติต่างๆ ได้โดยตรง

๒) การสอนอธิบายให้รู้จักใช้เหตุผล (Explanation) ต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน จากเดิมที่ควบคุมความประพฤติโดยเน้นการท่องกฎแล้วปฏิบัติตามกฎโดยขาดเหตุผล มาเป็นการใช้อธิบายให้รู้จักใช้เหตุผลและผลในการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ กระตุ้นให้เกิดการวิพากษ์ หรือสนทนาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดี และไม่ดีพร้อมอธิบายเหตุผลประกอบเพื่อสร้างความตระหนัก และการปรับพฤติกรรมอันสะท้อนถึงคุณลักษณะของเด็กออกมา

๓) การเชิญชวนให้ทำความดี (Exhortation) การชี้แนะ เชิญชวนโดยใช้การเสริมแรงทางบวกควบคู่กับการพัฒนาความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral courage development) โดยให้กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องไม่อายหรือกลัวที่จะทำในสิ่งที่ควร

๔) การจัดสิ่งแวดล้อมเชิงคุณธรรม (Ethos or Ethical Environment) เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่มีสิ่งยั่วยุให้เป็นทางเสื่อม โดยเฉพาะในห้องเรียนซึ่งเป็นสังคมย่อยเล็กๆ ที่นักเรียนจะต้องสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ครูสามารถจำลองสังคมใหญ่ภายในห้องเรียนได้สร้างบรรยากาศเชิงคุณธรรม

๕) การจัดประสบการณ์ (Experience) การเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสสังคมภายนอกอย่างจริงจังนอกโรงเรียนจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ และซึมซับแนวคิดในการประพฤติปฏิบัติตน

๖) การคาดหวังความเป็นเลิศ (Expectations of Excellence) การวางเป้าหมายของตนเองของเด็กเป็นเสมือนการกำหนดหลักชัยในการพัฒนาคุณลักษณะของตนเองให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

สุพัชรา ชัมเจริญ (๒๕๔๕) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมนักเรียนที่ควรจัดในสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ได้ ดังนี้

๑. กิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาตนเอง เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมความรู้สึกละแวกเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสำรวจ วิเคราะห์ประเมินตนเองตามความเป็นจริง จนกระทั่งรู้จักเข้าใจยอมรับ ควบคุมและพัฒนาตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รู้ว่าตนมีคุณค่าสามารถสร้างสิ่งที่ดีงามให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคมและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

๒. กิจกรรมพัฒนามุมานะทางอารมณ์ ศีลธรรมและจริยธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนา

วุฒิทางอารมณ์ เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาทางด้านศีลธรรม และจริยธรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ทางกาย อารมณ์ และสังคม ทำให้ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ และมีความสุขประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุข

๓. กิจกรรมพัฒนาทักษะการคิด เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะด้านรู้จักตนเอง ทักษะการแสวงหาและใช้ข้อมูล ทักษะการคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหา ทักษะการวางแผนและการจัดการ ทักษะการมีวิสัยทัศน์ ทักษะการกล้าเสี่ยงอย่างมีเป้าหมายและคุณธรรม ทักษะการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการปรับตัวทักษะการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการปรับตัวอยู่กับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

๔. กิจกรรมเสริมสร้างการแสวงหาความรู้ เป็นกิจกรรมมุ่งเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้เต็มตามศักยภาพมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีนิสัยในการเรียนที่ดี เห็นคุณค่าของการแสวงหาความรู้ มีเทคนิคและวิธีการเรียนที่ดี รู้ปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ที่ได้ผลและวางแผนการศึกษา และอนาคตของตนได้

๕. กิจกรรมเสริมนิสัยรักการทำงาน เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างนิสัยรักการทำงานเพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังค่านิยมนิสัยรักการทำงาน แสดงถึงความพึงพอใจมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ และมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

๖. กิจกรรมผู้บริโภครู้ เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริม พัฒนาการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ เลือกบริโภคโดยยึดหลักประโยชน์ ประหยัดและปลอดภัยเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยง ความรู้มาใช้เป็นประโยชน์ต่อการบริโภคในชีวิตประจำวัน

๗. กิจกรรมนักอ่าน เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริม พัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว หรือร้อยกรองตามความสนใจของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน

๘. กิจกรรมเพื่อน เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริม พัฒนาให้มีความสามารถปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตนช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อนได้

๙. กิจกรรมสร้างเสริมนิสัยการทำประโยชน์เพื่อสังคม เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมนิสัยการทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำประโยชน์เพื่อสังคม

๑๐. กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริม สนับสนุนให้เยาวชนได้เรียนรู้ร่วมกันและฝึกทักษะในการเป็นผู้ช่วยเหลือ แสดงความเมตตา กรุณา ทุกคนร่วมกันปฎิญาณตนเพื่อปฏิบัติตามกฎ ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ได้เรียนรู้กระบวนการกลุ่มในการอยู่ร่วมกันสามารถค้นพบความสามารถ สนใจ และเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ

อัจฉรา จันเพ็ชร เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม และสมโภชน์ อเนกสุข (๒๕๕๕) คุณลักษณะด้านการใฝ่เรียนรู้ประกอบด้วย การมีพฤติกรรมการใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาความสามารถด้านการวิจัยทั้งนี้เพราะวิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การศึกษาให้เต็มซึ่งองค์ความรู้ต่างๆ ต้องเน้นกระบวนการวิจัย ในกระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา โดยบูรณาการแนวความคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม

กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วย ๑๓ กระบวนการ คือ

- ๑) การสร้างความตระหนัก
- ๒) การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง
- ๓) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ
- ๔) การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- ๕) การสร้างความเข้าใจ
- ๖) การสร้างความมั่นใจ
- ๗) การเรียนรู้จากตัวแบบ
- ๘) การสร้างวินัยในตนเอง
- ๙) การกำหนดบทบาทหน้าที่
- ๑๐) การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม
- ๑๑) การสร้างสัมพันธภาพ
- ๑๒) การปลูกฝังค่านิยม
- ๑๓) การปลูกฝังจิตสาธารณะ

สรุปได้ว่า เทคนิคการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใฝ่เรียนรู้ ได้แก่

- ๑) กระบวนการสร้างความตระหนักมีความสัมพันธ์กับกระบวนการการเรียนรู้ด้วยตนเองและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ
  - ๒) กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสัมพันธ์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง กระบวนการสร้างความเข้าใจ และการสร้างความมั่นใจ
  - ๓) การเรียนรู้จากตัวแบบเป็นกระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างวินัยในตนเอง และการกำหนดบทบาทความรับผิดชอบ
  - ๔) การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม การปลูกฝังจิตสาธารณะ การสร้างสัมพันธภาพ และการปลูกฝังค่านิยมเป็นอีกกระบวนการของการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- ดังนั้น คณะผู้วิจัยนำเทคนิคการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใฝ่เรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ ๑) ความตระหนัก ๒) การมีส่วนร่วม และ ๓) การสร้างเครือข่าย

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์

๑. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ ที่อยู่ ๖๔๐ หมู่ที่ ๒ ตำบลคลองขลุง อำเภอกองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ๖๒๑๒๐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โทรศัพท์ ๐๕๕๗๘๑๕๘ โทรสาร ๐๕๕๗๘๑๕๘๗ เว็บไซต์ www.kkrs.ac.th E-mail address : klongkhlung@gmail.com ปีดสอนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

โรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ เป็นประเภทโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง บนเนื้อที่ ๔๔ ไร่ ๓ งาน ๓๕ ตารางวา

๒. ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์เป็นโรงเรียนสหศึกษา จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ มีเนื้อที่ ๔๔ ไร่ ๓ งาน ๓๕ ตารางวา โดยได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งเมื่อวันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยนายโกสินทร์ จารุวัฒน์ ศึกษาธิการอำเภอลองขลุงร่วมกับนายเฉลิมชัย เจียรนัยกุลวานิช และประชาชนในอำเภอลองขลุงได้ร่วมกันบริจาคเงินเพื่อจัดซื้อที่ดินและมอบให้กรมสามัญศึกษาและในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนแบบ ๒๑๖ จำนวน ๑๖ ห้องเรียน บ้านพักครู ๓ หลัง ห้องน้ำ-ห้องส้วม ๑ หลัง เปิดการสอนปีการศึกษาแรกในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รับนักเรียนจำนวน ๙๐ คน ครู-อาจารย์ ๓ คน มีนายวรার্থ มุสิกะปาน ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ปัจจุบันเปิดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนายวิรัช วันบรรจิจิต เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

สัญลักษณ์ประจำโรงเรียน (SCHOOL SYMBOL)

อักษรย่อ ค.ส.ในวงกลม เหนืออักษรย่อมีคบเพลิง และรัศมี ๑๙ แฉก
ด้านล่างของอักษรย่อเป็นแพรแถบโค้งจารึกชื่อโรงเรียน

อักษรย่อของโรงเรียน (SCHOOL ABBREVIATION)

ค.ส.

ปรัชญาของโรงเรียน (SCHOOL PHILOSOPHY)

ปัญญา นรานัน รัตน : ปัญญาประดุจดั่งแก้ว

เอกลักษณ์ (Uniqueness)

สถานศึกษาพอเพียง

อัตลักษณ์ (Identity)

ใฝ่เรียนรู้ เชิดชูคุณธรรม

สีประจำโรงเรียน (SCHOOL COLOR)

สีม่วง หมายถึง ความหมายแห่งม่วงดอกตะแบก แสดงถึง ความอ่อนน้อมและความกตัญญู

สีขาว หมายถึง ความสดใส บริสุทธิ์ ความมีคุณธรรม จริยธรรม

ต้นไม้ประจำโรงเรียน (SCHOOL SYMBOLIC TREE)

ต้นตะแบก หมายถึง ความมั่นคง แข็งแรง แข็งแกร่ง

๓. วิสัยทัศน์

โรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ เป็นสถานศึกษาที่สร้างคนดีมีความสุข และสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายในปี ๒๕๖๕

๔. พันธกิจ

๔.๑ สร้างความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔.๒ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๔.๓ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

๔.๔ ส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

๔.๕ ส่งเสริมการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยระบบคุณภาพ

๕. เป้าประสงค์

๕.๑ ผู้เรียนปฏิบัติตามพระราโชบายด้านการศึกษา มีลักษณะตามหลักสูตร ภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง มีสุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม

๕.๒ ผู้เรียนมีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๕.๓ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีทักษะวิชาชีพขั้นสูง

๕.๔ ผู้เรียนมีความรู้และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถบูรณาการไปใช้ที่บ้าน และชุมชน

๕.๕ สถานศึกษามีระบบบริหารคุณภาพและการกระจายอำนาจในการบริหาร

๖. กลยุทธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างคนดีให้บ้านเมือง เพื่อความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่พึงประสงค์ และสุขภาวะของผู้เรียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ให้ได้มาตรฐาน สสวท.

กลยุทธ์ที่ ๒.๓ พัฒนาทักษะชีวิต และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การส่งเสริมการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยระบบคุณภาพ
กลยุทธ์ที่ ๕ สร้างระบบคุณภาพให้เอื้อต่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. งานวิจัยในประเทศ

ศิริวิมล ชูชีพพัฒนา (๒๕๕๖) ทำการศึกษาพฤติกรรมการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ตัวแปรพฤติกรรมการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคต การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้จากครู

ดวงฤทัย ราวะรินทร์ ไพศาล วรคำ และ พงศ์ธร โพธิ์พลศักดิ์ (๒๕๕๗) ทำการศึกษาและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ พบว่า ตัวบ่งชี้คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ได้แก่ ๑) มีนิสัยรักการอ่าน ๒) มีความอยากรู้อยากเห็น ๓) มีความตั้งใจอย่างมีสติ ๔) เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ๕) ชอบค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ๖) ชอบจดบันทึก และ ๗) มีเหตุผล

ดวงแก้ว เฉยเจริญ อุษา คงทอง และกัณฑ์ฤทัย คลังพหล (๒๕๕๘) ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเรียนวิชาที่เน้นการปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย ๙ องค์ประกอบ ๒๙ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่

องค์ประกอบที่ ๑ ความมีวินัย ประกอบด้วย ๓ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ๑) ความมีวินัยต่อตนเอง ๒) ความมีวินัยต่อส่วนรวม และ ๓) ความมีวินัยต่อผู้อื่น

องค์ประกอบที่ ๒ ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย ๖ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ๑) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ๒) มีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น ๓) มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ๔) การช่วยเหลือผู้อื่น ๕) ทำงานด้วยความเต็มใจ และ ๖) การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

องค์ประกอบที่ ๓ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ประกอบด้วย ๓ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ๑) กระตือรือร้น ตั้งใจมุ่งมั่นในการเรียน ๒) การแสวงหาความรู้ และ ๓) การสรุปและถ่ายทอดความรู้

องค์ประกอบที่ ๔ ความมีระเบียบ ประกอบด้วย ๓ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ๑) การวางแผนการทำงาน ๒) การทำงานตามขั้นตอน และ ๓) การประเมินผลการทำงาน

องค์ประกอบที่ ๕ ความอดทน ประกอบด้วย ๓ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ๑) ความอดทนในการทำงาน ๒) ความอดทนต่อปัญหา และอุปสรรค และ ๓) การควบคุมอารมณ์ของตนเอง

องค์ประกอบที่ ๖ รักความเป็นไทย ประกอบด้วย ๓ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ๑) มีส่วนร่วมอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน ๒) รักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และ ๓) ส่งเสริมและถ่ายทอดเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ ๗ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ๓ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ๑) การคิดแปลกใหม่ ๒) การคิดหลากหลาย และ ๓) การคิดยืดหยุ่น

องค์ประกอบที่ ๘ ความมุ่งมั่นในการทำงาน ประกอบด้วย ๓ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่
๑) การตั้งใจในการทำงาน ๒) การปรับปรุงและพัฒนาการทำงาน และ ๓) ความภาคภูมิใจในผลงาน

องค์ประกอบที่ ๙ มีความสามารถแก้ปัญหา ประกอบด้วย ๒ พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่
๑) ความรวดเร็วในการแก้ปัญหา และ ๒) ความสามารถในการค้นหาแนวทางแก้ปัญหา

วชิรดิล คำศิริรักษ์, อุษา ปราบหงส์ และภาดทอง ปานสุภวัชร. (๒๕๕๙) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อันได้แก่ ๑) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๒) ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็น เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๓) พัฒนา รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔) ศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น และ ๕) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนพรเจริญวิทยา ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ จำนวน ๓๘ คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ๑) แบบวัดเหตุผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๒) แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ ๓) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัยพบว่า ๑) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑๘ ด้าน ๒) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งในส่วนของสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง ส่วนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างได้แก่ (๑) ความรับผิดชอบ (๒) มีวินัย (๓) ใฝ่เรียนรู้ (๔) ประหยัด/อยู่อย่างพอเพียง และ (๕) ตรงต่อเวลา ๓) รูปแบบกิจกรรมมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ๔) ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่านักเรียนมีเหตุผล ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และ ๕) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษานักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๑ ที่เป็นอย่างนี้เพราะการนำประเด็นเนื้อหาที่ได้ทำความเข้าใจในชั้นสร้างคุณค่าคิดวิเคราะห์ มาขยายขอบเขตของข้อความรู้ให้มีความละเอียดชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาค้นคว้าลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือ การปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและกิจกรรมพิเศษ และให้สร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานที่ละน้อย ให้เห็นถึงความรู้ที่ได้ค้นคว้า และได้ปฏิบัติ เพื่อให้เห็นประโยชน์ของสิ่งที่กระทำมีคุณค่าต่อตนเอง ต่อส่วนรวม หรือสิ่งแวดล้อม อีกทั้งการนำผลของความรู้มาร่วมกันจัดระบบความรู้ ความคิด หรือข้อค้นพบต่างๆ ที่ได้ผ่านการตรวจสอบแล้ว ให้เป็นระบบระเบียบและให้นำผลงานของแต่ละกลุ่มที่ร่วมกันสรุปเป็นองค์ความรู้อย่างเป็นระบบจัดแสดงด้วยแผนผังมโนทัศน์ และให้ผู้เรียนร่วมกันประเมินให้รางวัล ซึ่งเป็นการกระตุ้นความคิดความรู้สึกรักของผู้เรียนให้รู้สึกว่าการตนเองประสบผลสำเร็จพอใจ จากการใช้รูปแบบกิจกรรมทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น

ภาคินี นนทะศรี, ภัทราพร เกษสังข์ และพงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์. (๒๕๖๐) การพัฒนาชุดแบบวัดทางอิเล็กทรอนิกส์ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๙ (จังหวัดเลย) ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบสถานการณ์ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๓๐ ข้อ และแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สำหรับครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า ๔ ระดับ จำนวน ๒๕ ข้อ ที่วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ๑) แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ และแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สำหรับครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง ๐.๘๐-๑.๐๐ และแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง ๐.๖๐-๑.๐๐ ๒) คุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้และแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ โดยพิจารณาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดและแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ที่ได้จากการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมจากข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด มีค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ตั้งแต่ .๒๓๒๖-.๖๑๙๘ และค่าอำนาจจำแนกของแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ตั้งแต่ .๒๑๗๖-.๖๔๒๓ ค่าความเที่ยงตรงเชิงสภาพของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ และแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ เท่ากับ .๗๔๘ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เสวตาภรณ์ ธรรมประเสริฐ และ สังคม ภูมิพันธุ์ (๒๕๖๑) ศึกษาการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สรุปได้ดังนี้ คือ

๑) ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการเป็นคุณสมบัติของคนดีหรือคนที่มีคุณลักษณะที่ดีให้เกิดกับตัวนักเรียน ๒) การบูรณาการการสอนและสอดแทรกเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีเข้ากับหลักสูตรในการสอนในรายวิชาต่างๆ ให้กับนักเรียน ๓) พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองโดยตรงอย่างรอบด้าน และมีประสิทธิภาพ ๔) ส่งเสริมแรงจูงใจคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ในตัวนักเรียน ๕) ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างเครือข่ายโรงเรียน และชุมชนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๖) เปิดโอกาสจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งใน และนอกโรงเรียน ๗) จัดให้บุคลากรทางการศึกษามีโอกาสพัฒนาคุณลักษณะที่ดีเช่นเดียวกับที่พัฒนานักเรียน ๘) ส่งเสริมการเป็นผู้นำในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนและสนับสนุนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ๙) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีให้แก่ นักเรียน ๑๐) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ที่ดีแก่นักเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ๑๑) มอบเกียรติบัตร รางวัล ชื่นชม ยกย่อง เผยแพร่

สู่สื่อมวลชนภายนอก ให้กับนักเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน ใฝ่เรียนรู้ ๑๒) ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนและการดำเนินการของบุคลากรของโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ๑๓) ออกแบบการจัดประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพิจารณาจากวัยประสบการณ์ และศักยภาพของแต่ละบุคคล และใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ๑๔) ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายโดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง รวมถึงการบูรณาการในทุกกลุ่มสาระวิชา การจัดการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียน ๑๕) ศึกษากระบวนการสร้างและพัฒนาสื่อและนวัตกรรมประเภทต่าง ๆ ๑๖) นำสื่อนวัตกรรมไปใช้ให้เหมาะสม ตรงวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหา ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ๑๗) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาตลอดจนจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๑๘) จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้มีความรู้และประสบการณ์จากสถานการณ์จริง และสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา ๑๙) ประสานงานระหว่างชุมชน ท้องถิ่น องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เพื่อพัฒนาให้เกิดเป็นสังคมของการเรียนรู้ จนเป็นวิถีชีวิตของนักเรียน ๒๐) ส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาที่โดดเด่น โดยการจัดกิจกรรมพิเศษที่เป็นจุดเน้นของสถานศึกษา ๒๑) สร้างแรงผลักดัน และกระตุ้นให้การดำเนินการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ๒๒) นำข้อเสนอแนะจากทุกองค์กร และผลการประเมินอื่นที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นนโยบาย มาตรการ ข้อตกลงและกิจกรรมพิเศษ ระหว่างสถานศึกษากับองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ที่ยั่งยืน ๒๓) ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนและการดำเนินการของบุคลากรของโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ๒๔) ปลุกฝัง สนับสนุน ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ให้เกิดกับตัวนักเรียน ๒๕) ส่งเสริม และพัฒนาเด็กทุกด้านให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เด็กที่มีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมาย และตรงความต้องการที่แท้จริงของตัวเด็กแต่ละบุคคล ๒๖) วิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับตัวผู้เรียน ๒๗) เสริมสร้างความตระหนักรับรู้ และความเข้าใจของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๒๘) มอบเกียรติบัตร รางวัล ชื่นชม ยกย่อง เผยแพร่สู่สื่อมวลชนภายนอก ให้กับนักเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๒๙) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ที่ดีแก่นักเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ๓๐) เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ให้เกิดกับตัวนักเรียนและสามารถถ่ายทอดไปสู่บุคคลอื่นได้

มณีนรัตน์ ไชโยธีร์ นครชัย ชาญอุไร และมณีนญา สุราช (๒๕๖๓) ศึกษาพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในศตวรรษที่ ๒๑ ของจังหวัดหนองคาย ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะของนักเรียน พบว่า มีองค์ประกอบหลัก ๕ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จำนวน ๒๐ ตัวบ่งชี้ ดังนี้ ๑) ด้านความมีระเบียบวินัย จำนวน ๔ ตัวบ่งชี้ คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ

การตรงต่อเวลา การรู้จักควบคุมตนเอง และการเคารพซึ่งกันและกัน ๒) ด้านความใฝ่รู้ใฝ่เรียน จำนวน ๔ ตัวบ่งชี้ คือ มีความสนใจและแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีความกระตือรือร้นมุ่งมั่นในการเรียน มีความกล้าคิดริเริ่มและกล้าตัดสินใจ และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ๓) ด้านความรับผิดชอบ จำนวน ๔ ตัวบ่งชี้ คือ ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติงาน ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ยอมรับการกระทำของตนเอง และอดทนต่อความยากลำบาก ๔) ด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน ๔ ตัวบ่งชี้ คือ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดลออ ๕) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี จำนวน ๔ ตัวบ่งชี้ คือ กำหนดขอบเขตที่ต้องการได้ ใช้สื่อและเทคโนโลยี ประเมินข้อมูล และแหล่งที่มาอย่างมีวิจารณญาณ และใช้สื่อและเทคโนโลยีตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย

มาลินี ระถิ (๒๕๕๗) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนสื่อความ และเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนเขียนสื่อความ และคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ๒) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนสื่อความ และเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา และ ๓) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการวิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี มี ๓ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนเขียนสื่อความและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูภาษาไทย จำนวน ๖๘ คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๙๗ คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน แบบทดสอบการเขียนสื่อความ และแบบสังเกตพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ระยะที่ ๒ การพัฒนารูปแบบการสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเขวาสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๑ จำนวน ๑๔ คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเขียนสื่อความ คู่มือรูปแบบการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบการเขียนสื่อความ แบบวัดคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ และแบบวัดความพึงพอใจ ระยะที่ ๓ ศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ได้จากการเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเขวาสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๑ จำนวน ๕ โรงเรียนรวมทั้งสิ้น ๖๖ คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบการเขียนสื่อความ แบบวัดคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test และ ค่า t-test (One Sample) ผลการวิจัยพบว่า ๑) ครูมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนเขียนสื่อความในระดับมาก และมีความต้องการแนวทาง การพัฒนาทักษะการสอนเขียนสื่อความในระดับมากที่สุด นักเรียนมีคะแนนทดสอบการเขียนสื่อความต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ๒) รูปแบบการเรียนการสอนเขียนสื่อความ และเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยมีการสอดแทรกกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในแต่ละขั้นตอนกิจกรรม และ ๓) รูปแบบการเรียนการสอนทำให้นักเรียน มีคะแนนทดสอบการเขียนสื่อความหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ ๘๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนได้ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จันทร์ดี แสงห้าว (๒๕๕๘) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างทักษะ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการใฝ่รู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเสริมสร้างทักษะ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการใฝ่รู้ของนักเรียนจากครูผู้สอนภาษาไทย นักเรียน และผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง จำนวน ๔๙ คน ๒) พัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านอย่างมี วิจารณญาณและการใฝ่รู้ของนักเรียนกับนักเรียน โรงเรียนบ้านแก้งชิงแดง จำนวน ๑๕ คน และ ๓) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนบ้านหนองกุงวันดีประชาสรรค์ จำนวน ๒๐ คน โรงเรียนบ้านดอนกลอยหนองยาง จำนวน ๑๕ คน และโรงเรียนบ้านเลิงใต้ จำนวน ๑๗ คน รวมทั้งสิ้น ๕๒ คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างทักษะการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณและการใฝ่รู้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดคุณลักษณะด้านการใฝ่รู้ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ชั้นพื้นฐาน และการทดสอบของวิลคอกซ์และ การทดสอบ t-test (Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาไทย นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความต้องการหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการใฝ่รู้ของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการใฝ่รู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน เรียกว่า “Pedda Model” การประเมินผลการ กำหนดวิธีการประเมินผล และการบริหารจัดการซึ่งผลการประเมินคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และมีประสิทธิภาพเท่ากับ ๘๒.๓๔/๘๑.๕๙ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ ๗๐/๗๐ ที่ตั้งไว้ว่านักเรียนมี ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะด้านการใฝ่รู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และมีความคิดเห็นต่อการเรียนด้วยหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

๒. งานวิจัยต่างประเทศ

Anderson (๒๐๐๑ อ้างถึงใน วัฒนา พาผล. ๒๕๕๑ : ๓๖) ได้ทำการศึกษาเพื่อ ตรวจสอบระบบการสร้างความคิดของการใฝ่เรียนรู้ในห้องทดลอง และการพัฒนาความรู้ โดยใช้กลุ่ม ตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด ๗ จำนวน ๗๒ คน และเรียนหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับชีววิทยา ผลการศึกษา แสดงให้เห็นถึงระบบการคิดที่ต่อเนื่องในการเล่าเรื่องของนักเรียน ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ค่าเฉลี่ยที่มีการพัฒนาเกิดขึ้นภายหลังจากการทดลองในห้องทดลองกับคะแนนหน่วยสุดท้ายเกี่ยวกับการ พัฒนาความรู้ทางชีววิทยาและขอบเขตความถูกต้องของแนวคิด ผลจากการสาธิตจะผลทำให้ นักเรียนที่ทำคะแนนได้สูงจากการเขียนเล่าเรื่องไว้มากมายเกี่ยวกับความคิดต่อเนื่องที่สัมพันธ์กัน โดยใช้เหตุผล สืบเนื่องมาจากความคิดพื้นฐานของการจัดหมวดหมู่ความคิดระดับสูงในการบอกเล่า ให้งอกงามและเพิ่มพูนขึ้นตามจำนวนของระบบความสัมพันธ์ในการคิด

Milson (๒๐๐๒ อ้างถึงใน กนกวรรณ ปัจจุวงษ์. ๒๕๕๙ : ๗๙) ได้ทำการศึกษา โดยการนำอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งก่อนหน้านี้มีการสอนแบบสาคิต โดยการทดลองกับนักเรียนเกรด ๖ เพื่อค้นหาลักษณะของความใฝ่เรียนรู้ในการค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการรับรู้คุณค่าและแหล่งการเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น นักเรียนสามารถวางแผนเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริง โดยเลือกทางที่มีอุปสรรคน้อยที่สุด ครูสามารถชี้แนะให้นักเรียนไปสู่การสร้างความรู้ใฝ่เรียนรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ต ได้ ระดับความสามารถของนักเรียนในการดำเนินการค้นคว้าหาความรู้ การเข้าถึงและการรับรู้คุณค่าของการแสวงหาความรู้ของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะมีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

๑. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ ๑ ประกอบด้วย ตัวแทนนักเรียนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำนวน ๒๐ คน โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นกรรมการสภานักเรียน และหัวหน้าห้อง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง โดยมีคำถาม ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำแนกเป็น เพศ ตัวแทนนักเรียนที่เป็นกรรมการสภานักเรียนและหัวหน้าห้องระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นที่มีต่อความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ ใน ๒ ประเด็น ดังนี้ ๑) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ ๒) พฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีการแปลความหมาย ๕ ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๖๐) ดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับพฤติกรรมของนักเรียน มากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับพฤติกรรมของนักเรียน มาก

ระดับ ๓ หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับพฤติกรรมของนักเรียน ปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับพฤติกรรมของนักเรียน น้อย

ระดับ ๑ หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับพฤติกรรมของนักเรียน น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) โดยมีข้อคำถาม ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. เพื่อน ๆ ที่โรงเรียนและครอบครัวของนักเรียนมีส่วนช่วยสนับสนุนหรือช่วยให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะทั้ง ๘ ประการหรือไม่ อย่างไร

๒. พ่อ แม่ ผู้ปกครองของนักเรียนเคยบอก เคยสอน เคยฝึกให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ทั้ง ๘ ประการหรือไม่ อย่างไร

๓. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะทั้ง ๘ ประการหรือไม่ อย่างไร

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) โดยมีข้อความคำถาม ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร ที่จะสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ให้กับตนเอง

๒. นักเรียนคิดว่าโรงเรียน มีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนให้มีคุณลักษณะ ใฝ่เรียนรู้ได้อย่างไรบ้าง

๓. นักเรียนคิดว่าครอบครัว มีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนให้มีคุณลักษณะ ใฝ่เรียนรู้ได้อย่างไรบ้าง

๔. นักเรียนคิดว่าเพื่อน มีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนให้มีคุณลักษณะ ใฝ่เรียนรู้ได้อย่างไรบ้าง

๓. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

๓.๑ การสร้างเครื่องมือ และหาคุณภาพของเครื่องมือ

คณะวิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง มีขั้นตอน ดังนี้

๓.๑.๑ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ จากเอกสารตำรา งานวิจัยจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

๓.๑.๒ นำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ ประกอบด้วย ๑) ตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ ๒) มีความกระตือรือร้นอยากรู้ อยากเห็น ๓) มีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง ๔) มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๕) มีความกล้าคิดริเริ่ม ๖) มีความคิดอย่างมีเหตุผล ๗) มีมุมมองในการเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ ๘) มีนิสัยรักการอ่านและการฟัง มาเป็นกรอบความคิดเพื่อศึกษาเรื่อง “แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียน คลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร”

๓.๑.๓ นำแบบสอบถามที่ร่างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่าน

หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน ความเหมาะสม ในการใช้ภาษาของข้อความคำถาม และครอบคลุมเนื้อหา

๓.๑.๔ นำผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาวิเคราะห์ หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – objective Congruence: IOC) โดยให้คะแนนเป็นรายข้อ ดังนี้ (ณัฐภรณ์ หลาวทอง, ๒๕๕๙)

+๑ หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

๐ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

-๑ หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ในการศึกษาครั้งนี้ ข้อคำถามทั้งหมดมีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เท่ากับ ๐.๘๔ นำแบบสอบถามที่ได้พิจารณาข้อคำถามอีกครั้ง แล้วจึงปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามที่คุณเชี่ยวชาญแต่ละท่านแนะนำ

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

๔.๑ คณะผู้ศึกษาขอความอนุเคราะห์สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศจัดทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เพื่อขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่จัดกิจกรรมและเก็บข้อมูลการวิจัย

๔.๒ คณะผู้ศึกษาลงพื้นที่ไปเก็บข้อมูลการวิจัย และจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ ให้กับตัวแทนนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

๔.๓ คณะผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มที่ ๑ มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในขั้นตอนนี้ คือ

๕.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)

๕.๒ ข้อมูลตอนที่ ๒ ความคิดเห็นที่มีต่อความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ และกำหนดเกณฑ์การแปลผลช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๖๐)

๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด

๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับพฤติกรรมของนักเรียนมาก

๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับพฤติกรรมของนักเรียนปานกลาง

๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับพฤติกรรมของนักเรียนน้อย

๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับพฤติกรรมของนักเรียนน้อยที่สุด

๕.๓ ข้อมูลตอนที่ ๓ ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

๕.๔ ข้อมูลตอนที่ ๔ ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างและประเมินผลการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ ประกอบด้วย ตัวแทนนักเรียนที่เป็นกรรมการสภานักเรียนและหัวหน้าห้องระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๒๐ คน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในตอน ๑

กลุ่มที่ ๒ เป็นตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน ๓๐ คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

๒.๑ แบบประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม จำแนกเป็นเพศ และการสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น ๕ ระดับ ได้แก่ ๕ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด

๒.๒ แบบประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม จำแนกเป็นเพศ และการสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น ๕ ระดับ ได้แก่ ๕ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมแล้วจะช่วย ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ หรือไม่ อย่างไร เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และปลายเปิด

๒.๓ แบบทดสอบทบทวนการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และ

ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ในการประชุมถอดบทเรียนกับนักเรียนกลุ่มที่ ๑ มีประเด็นการถอดบทเรียน ดังนี้

๒.๓.๑ ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒.๓.๒ เหตุผล/เหตุปัจจัยที่เป้าหมายบรรลุหรือไม่บรรลุผลสำเร็จ

๒.๓.๓ บทเรียน (ความรู้/การเรียนรู้) ที่ได้

๒.๓.๔ แนวคิดการพัฒนางานในอนาคต

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างและประเมินผลการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ คณะผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

๓.๑ จัดประชุมปฏิบัติการให้นักเรียนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ ๑ ระดมความคิดเพื่อออกแบบสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ และวางแผนเตรียมการในการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ ๒

๓.๒ ปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมที่ ๑ การแก้ปริศนาโดยใช้เข็มทิศและกิจกรรมที่ ๒ โศกนาฏกรรมโมเดล โดยนักเรียนกลุ่มที่ ๑ เป็นวิทยากรกระบวนการ

๓.๓ ประเมินผลการเรียนรู้ให้นักเรียนกลุ่มที่ ๒ โดยใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้

๓.๔ ประชุมถอดบทเรียนกับนักเรียนกลุ่มที่ ๑ โดยใช้ประเด็นคำถามจากแบบถอดบทเรียน การเรียนรู้

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๔.๒ ประเด็นคำถามจากแบบถอดบทเรียนการเรียนรู้ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ ๓ เพื่อเสนอแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. คณะผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มการทำกิจกรรมการประเมินผลและการถอดบทเรียน พร้อมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดทำเป็นร่างแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ซึ่งประกอบด้วย ๑) แนวทางการสร้างความตระหนักรู้ ๒) แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วม ๓) แนวทางการสร้างเครือข่ายพร้อมจัดทำเป็นแบบฟอร์มการตรวจความเที่ยงของเนื้อหา

๒. คณะผู้ศึกษานำเสนอร่างแนวทางทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และผู้บริหารการศึกษาจำนวน ๗ คน

๓. คณะผู้ศึกษานำผลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๗ คน มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ ค่าเท่ากับ ๐.๘๗ และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่าแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ที่กำหนดไว้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แต่ควรมีการปรับถ้อยคำให้มีความกระชับมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การสื่อสารได้ตรงเป้าประสงค์มากยิ่งขึ้น

๒.๔ คณะผู้ศึกษาทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วสรุปผลการศึกษา

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา เรื่อง แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาท่าแพพะพะ ผู้ศึกษาลำดับผลการนำเสนอข้อมูลเป็น ๓ ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาท่าแพพะพะ

ขั้นตอนที่ ๒ ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาท่าแพพะพะ

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาท่าแพพะพะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๑ ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาท่าแพพะพะ มี ๔ ตอน ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกเป็น เพศ ตัวแทนนักเรียนที่เป็นกรรมการสถานักเรียนและหัวหน้าห้องระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาท่าแพพะพะ

ตารางที่ ๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๔	๒๐
หญิง	๑๖	๘๐
รวม	๒๐	๑๐๐
กลุ่มตัวแทนนักเรียน		
กรรมการสถานักเรียน	๑๕	๗๕
หัวหน้าห้อง	๕	๒๕
รวม	๒๐	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐ เป็นเพศชาย จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ เป็นกลุ่มตัวแทนนักเรียนที่เป็นกรรมการสภานักเรียน จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕ และเป็นหัวหน้าห้อง จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕

๒. ความคิดเห็นที่มีต่อความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ ใน ๒ ประเด็น ดังนี้ ๑) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ ๒) พฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ

N=๒๐			
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
๑. นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือ ผู้มีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความตั้งใจจดจ่อกับการเรียน	๔.๕๕	๐.๕๑	มากที่สุด
๒. นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือ ผู้มีความสนใจใคร่รู้ออกไปสืบเสาะสืบค้นเพื่อหาคำตอบในการเรียนและอยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	๔.๙๐	๐.๓๑	มากที่สุด
๓. นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือ ผู้มีความต้องการการเรียนรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและจากหลายแหล่งการเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์	๔.๙๐	๐.๔๕	มากที่สุด
๔. นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือ ผู้มีความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ในการเรียน หาวิธีการในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น แม้จะเป็นเรื่องที่ยาก	๔.๔๐	๐.๗๕	มาก
๕. นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือ ผู้กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทดลองลงมือทำ และกล้ารับผิดชอบในการกระทำนั้น	๓.๖๕	๐.๗๕	มาก
๖. นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือ ผู้รู้จักตั้งคำถามในการเรียนอย่างมีเหตุผล และรู้จักตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล	๔.๕๕	๐.๕๑	มากที่สุด
๗. นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือ ผู้มีความคิด ความรู้สึกที่ ชอบชื่นชม และเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว	๓.๙๐	๐.๙๗	มาก
๘. นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือ ผู้มีความตั้งใจในการอ่าน และความตั้งใจในการฟังจนสามารถจับประเด็นได้และคิดต่อยอดได้	๔.๒๕	๐.๖๔	มาก
รวม	๔.๓๙	๐.๒๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ อยู่ในระดับมาก ในคุณลักษณะด้านการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ การเห็นคุณค่า และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ด้านการมีสติ การคิดริเริ่ม คิดอย่างมีเหตุผล และการอ่าน การฟัง อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ

N=๒๐			
พฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีคุณลักษณะฯ
๑. นักเรียนมีความตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ มีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความตั้งใจมั่นจดจ่อกับการเรียน	๔.๐๐	๐.๕๖	มาก
๒. นักเรียนมีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น มีความสนใจใคร่รู้ออกไปสืบเสาะสืบค้นเพื่อหาคำตอบในการเรียนและอยากร่วมส่วนร่วม ในการเรียนรู้	๔.๑๐	๐.๗๒	มาก
๓. นักเรียนมีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความต้องการการเรียนรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและจากหลายแหล่งการเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์	๔.๓๕	๐.๖๗	มาก
๔. นักเรียนมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียน หาวิธีการในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น แม้จะเป็นเรื่องที่ยาก	๔.๒๐	๐.๗๐	มาก
๕. นักเรียนมีความกล้าคิดริเริ่ม การกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทดลอง ลงมือทำ และกล้ารับผิดชอบในการกระทำนั้น	๓.๙๕	๐.๗๖	มาก
๖. นักเรียนมีความคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักตั้งคำถามในการเรียนอย่างมีเหตุผล และรู้จักตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล	๓.๖๐	๐.๖๘	มาก
๗. นักเรียนมีมุมมองในการเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ มีความคิดความรู้สึกที่ซื่อซื่อ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว	๔.๑๕	๐.๗๕	มาก
๘. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการฟัง มีความตั้งใจในการอ่านและความตั้งใจในการฟังจนสามารถจับประเด็นประเด็นได้และคิดต่อยอดได้	๓.๖๕	๐.๕๙	มาก
รวม	๔.๐๐	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใฝ่เรียนรู้ทุกด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ แต่ควรได้รับการส่งเสริมให้มากขึ้น

๓. ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนในส่วนของเพื่อน ๆ ที่โรงเรียน ครอบครัว ผู้ปกครอง และโรงเรียน มีบทบาท ช่วยเหลือ สนับสนุน ในการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ให้กับนักเรียน อย่างไร พบว่า

๓.๑ เพื่อนนักเรียน จะคอยช่วยเหลือ แบ่งปัน ตักเตือนและให้กำลังใจในการเรียน

๓.๒ พ่อแม่ผู้ปกครองครอบครัว ให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ ให้การอบรมสั่งสอน ให้เป็นคนดีมีความประพฤติ ซื่อสัตย์ มีวินัย เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

๓.๓ ผู้บริหารและครู จัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความเก่งและความดีให้นักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์ทั้งในและนอกโรงเรียน

๓.๔ ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ

จากผลการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่า

๓.๔.๑ โดยตัวนักเรียนเอง : ต้องมีการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ กล้าออกไปแสวงหาความรู้ และประสบการณ์จากโลกภายนอกและโลก social โดยต้องรู้จักตั้งคำถามและค้นคว้าหาคำตอบ มีการจดบันทึกบทเรียนแล้วนำมาทบทวน และคิดวิเคราะห์ จากนั้นหาความรู้จากภายนอกทั้งที่เป็นความรู้ใหม่ ความรู้ที่น่าสนใจมาเพิ่มเติม

๓.๔.๒ โดยเพื่อนนักเรียน : ชวนกันเรียน ช่วยกันติว ช่วยเหลือ ตักเตือนให้กำลังใจ สนับสนุนให้กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง

๓.๔.๒ โดยครอบครัว : สนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายการเรียน อุปกรณ์ เทคโนโลยี และเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ฝึกให้คิด ฝึกให้มีสติ ร่วมสร้างเป้าหมาย และผลักดันให้สำเร็จ

๔) โดยโรงเรียน : จัดค่ายกิจกรรมด้านวิชาการเพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีกิจกรรมที่มีความหลากหลาย จัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ทั้งที่เป็น on-site และ online เพื่อส่งเสริมความสามารถทางวิชาการและการใช้ชีวิต

ขั้นตอนที่ ๒ ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ผลการสร้างและประเมินผลการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ที่ได้จากผลการประชุมปฏิบัติการของนักเรียนกลุ่มที่ ๑ ระดมความคิดเห็นเพื่อออกแบบสร้างกิจกรรมการเรียนรู้แบบประเมินผลกิจกรรม การเรียนรู้ก่อนและหลังการอบรม ของนักเรียนกลุ่มที่ ๒ และแบบทดสอบการเรียนรู้ ได้ข้อสรุปโดยแบ่งเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการประชุมปฏิบัติการเพื่อออกแบบกิจกรรม ได้กิจกรรม จำนวน ๒ กิจกรรม คือ

๑. กิจกรรมล่าขุมทรัพย์สุดขอบฟ้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย และจากหลายแหล่งเรียนรู้ในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ให้กล้าคิดกล้าแสดงออก กล้าทดลองทำ ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลและผล ให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม โดยมีกระบวนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

๑.๑ แบ่งกลุ่มตามจำนวนนักเรียนที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (อย่างน้อยให้ได้ ๔ กลุ่ม และไม่ควรเกินกลุ่มละ ๑๐ คน จับฉลากสี)

๑.๒ ชี้แจงกติกาในการทำกิจกรรม (นักเรียนจะต้องเดินหาสมบัติที่ซ่อนอยู่ โดยจะต้องผ่านจุดต่าง ๆ ที่กำหนด และจะเจอคำถามซ่อนอยู่ และเดินไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะเจอสมบัติที่ซ่อนอยู่ และเมื่อเจอสมบัติแล้วให้เข้าแถวหน้ากระดานแล้วตะโกนดังว่า “ไชโยยยยย” นักเรียนสามารถใช้เข็มทิศแบบใดก็ได้ ที่สามารถหาได้ หรือสร้างเข็มทิศขึ้นเองก็ได้)

๑.๓ แจกอุปกรณ์ (ลายแทงสมบัติ)

๑.๔ เริ่มจับเวลา เป่านกหวีดให้นักเรียนเริ่มหาสมบัติ

๑.๕ เมื่อหมดเวลาให้เป่านกหวีดยาว ๑ ครั้ง นักเรียนกลับเข้าห้องประชุม

๑.๖ ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม และส่งตัวแทนออกมานำเสนอคำตอบ “เน้นกระบวนการคิดและวิธีการที่หลากหลาย” คำถามเดียวกันอาจมีวิธีคิดที่ต่างกัน

๒. กิจกรรมโคกหนองนาโมเดล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยมีการคิดวางแผนและพยายามหาวิธีการที่เหมาะสม ให้เห็นคุณค่า และตระหนักรู้วิถีคิดของการดำเนินงานโคกหนองนาโมเดล โดยมีกระบวนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

๒.๑ ชี้แจงกติกาในการทำกิจกรรม (นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องทำ Mind Map และโมเดลสำหรับนำเสนอ โดยในการทำโมเดลนักเรียนจะต้องคำนวณดินน้ำมันที่ต้องใช้ ทั้งจำนวนก้อนและจำนวนสีของดินน้ำมัน และทำให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด เมื่อทำเสร็จแล้วให้ตะโกนดังว่า “ไชโยยยยย”))

๒.๒ แจกอุปกรณ์ และเริ่มทำกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรมนักเรียนสามารถใช้โทรศัพท์มือถือสืบค้นข้อมูลในอินเทอร์เน็ตได้และสามารถใช้วัสดุธรรมชาติได้

ตอนที่ ๒ ผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม
จากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ

ตารางที่ ๔.๔ ผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม
เพื่อสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ

N=๓๐						
ที่	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ	ก่อน		หลัง		ผลต่าง
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
๑	ตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ					
	๑.๑ นักเรียนมีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ	๔.๐๐	๐.๘๙	๔.๘๕	๐.๔๑	+๐.๘๕
	๑.๒ นักเรียนมีความตั้งใจมั่นจดจ่อกับการเรียน	๓.๖๕	๐.๕๐	๔.๘๐	๐.๔๐	+๑.๑๕
๒	มีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น					
	๒.๑ นักเรียนมีความสนใจใคร่รู้ในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบในการเรียน	๓.๖๕	๐.๕๐	๓.๖๕	๐.๕๐	๐.๐๐
	๒.๒ นักเรียนอยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	๓.๘๕	๐.๕๐	๓.๘๕	๐.๕๐	๐.๐๐
๓	มีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง					
	๓.๑ นักเรียนต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนที่ได้รับ	๓.๔๐	๐.๕๑	๓.๖๐	๐.๖๐	+๐.๒๐
	๓.๒ นักเรียนมีการสืบค้นความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียน	๓.๗๐	๐.๖๑	๓.๗๐	๐.๖๑	๐.๐๐
๔	มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้					
	๔.๑ นักเรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียน	๓.๖๐	๐.๕๐	๔.๘๐	๐.๔๐	+๑.๒๐
	๔.๒ นักเรียนหาวิธีการในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้นกว่าเดิมแม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ยาก	๔.๐๐	๐.๘๙	๔.๖๕	๐.๖๒	+๐.๖๕
๕	มีความกล้าคิดริเริ่ม					
	๕.๑ นักเรียนมีความกล้าคิดและกล้าแสดงออกในการเรียน	๓.๓๕	๐.๔๘	๔.๕๕	๐.๕๑	+๑.๒๐
	๕.๒ นักเรียนกล้าทดลองลงมือทำในเรื่องต่าง ๆ	๓.๖๕	๐.๕๐	๔.๗๕	๐.๔๕	+๑.๑๐
	๕.๓ นักเรียนกล้ารับผิดชอบในการกระทำเรื่องต่าง ๆ ของตนเอง	๔.๐๐	๐.๘๙	๔.๙๐	๐.๒๕	+๐.๙๐
๖	มีความคิดอย่างมีเหตุผล					
	๖.๑ นักเรียนรู้จักตั้งคำถามในการเรียนอย่างมีเหตุผล	๓.๖๐	๐.๗๒	๔.๖๕	๐.๔๙	+๑.๐๕
	๖.๒ นักเรียนรู้จักตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล	๓.๙๐	๐.๗๗	๔.๗๐	๐.๔๗	+๐.๘๐

ที่	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ	ก่อน		หลัง		ผลต่าง
๗	มีมุมมองในการเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ					
	๗.๑ นักเรียนมีความคิด ความรู้สึกชอบ ชื่นชม และเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว	๔.๓๐	๐.๖๖	๔.๘๕	๐.๔๑	+๐.๕๕
๘	มีนิสัยรักการอ่านและการฟัง					
	๘.๑ นักเรียนมีความตั้งใจในการอ่านจนสามารถจับประเด็นและคิดต่อยอดได้	๓.๗๐	๐.๗๓	๔.๗๕	๐.๔๕	+๑.๐๕
	๘.๒ นักเรียนมีความตั้งใจในการฟังจนสามารถจับประเด็นและ คิดต่อยอดได้	๓.๖๐	๐.๗๕	๔.๖๕	๐.๔๙	+๑.๐๕

จากตารางที่ ๔.๔ ผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนรู้และเข้าใจพฤติกรรมการแสดงออกด้านใฝ่เรียนรู้สูงขึ้น ใน ๗ ด้าน คือ ๑) ตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ ๒) มีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๓) มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๔) มีความกล้าคิดริเริ่ม ๕) มีความคิดอย่างมีเหตุผล ๖) มีมุมมองในการมองเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ๗) มีนิสัยรักการอ่านและการฟัง ส่วนการมีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น มีคะแนนเท่าเดิม

ตอนที่ ๓ ผลการถอดบทเรียนการเรียนรู้ ในการประชุมถอดบทเรียนกับนักเรียนกลุ่มที่ ๑ พบว่า ผลลัพธ์ที่ได้เป็นไปตามเป้าหมาย กล่าวคือ

๑. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ๑) วิธีการตั้งคำถาม แล้วสร้างแรงจูงใจให้หาคำตอบ ๒) วิธีการฝึกให้ค้นคว้าหาข้อมูลความรู้จากหลายแหล่งและหลายวิธี เพื่อแก้ปัญหา ๓) การได้ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งการคิด การวางแผน การลงมือทำและการประเมินผล

๒. นักเรียนได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ ๑) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้มากขึ้น และได้ทบทวนและประเมินตนเองเกี่ยวกับการมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ๒) ได้ฝึกคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา ฝึกให้กล้าแสดงออก ฝึกตั้งคำถาม ฝึกให้ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างในการเรียนรู้ร่วมกัน และ ๓) ได้รับการกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่สงสัยและองค์ความรู้ใหม่ ๆ

๓. นักเรียนจะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ๑) การพัฒนาตัวเอง พัฒนาความเป็นผู้นำ ทำงานเป็นทีม มองเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมรอบตัว และจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับน้อง ๆ ๒) กระตือรือร้นในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากโลกภายนอกมากขึ้น ๓) นำคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้ไปปรับใช้ในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ๔) นำความรู้ไปบอกต่อและจัดทำสื่อด้านใฝ่เรียนรู้ไปเผยแพร่ทางออนไลน์

ขั้นตอนที่ ๓ เพื่อเสนอแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่ม การประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ และการถอดบทเรียน พร้อมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดทำเป็นร่างแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ซึ่งประกอบด้วย ๑) แนวทางการสร้างความตระหนักรู้ ๒) แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วม ๓) แนวทางการสร้างเครือข่ายซึ่งมีแนวทาง ดังนี้

๑. แนวทางการสร้างความตระหนักรู้ในการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

๑.๑ ระดับนโยบาย

๑.๑.๑ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายในการสร้างแรงจูงใจเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี ๒๐๓๐

๑.๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบายทางด้านหลักสูตรที่ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนคิด ปฏิบัติผ่านสถานการณ์จริง และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

๑.๒ ระดับปฏิบัติ

๑.๒.๑ ผู้บริหารสถานศึกษา

๑) กำหนดแนวทาง และเป้าหมายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนที่สนับสนุนให้นักเรียนเกิดความท้าทายที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้อย่างยั่งยืนให้แก่ นักเรียน

๒) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน โดยเปิดพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ให้นักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีทักษะหรือความสามารถในการวิเคราะห์ตนเอง รู้จักตนเอง รู้จักความต้องการของตนเอง รู้จักที่จะยอมรับตนเอง และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

๓) สร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ทั้งที่เป็น on-site และ online เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในด้านวิชาการและการใช้ชีวิต

๔) พัฒนาระบบการแนะแนวของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การแนะแนวเป็นช่องทาง ในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การรู้จักตนเองของนักเรียน และประสบการณ์ทางอาชีพ

๑.๓ ครู

๑.๓.๑ เป็นแบบอย่างที่ดีที่มีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ สนใจบริบทแวดล้อมรอบข้าง ขวนให้ผู้เรียนหาคำตอบ และกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่าง

สม่ำเสมอ ถ้านักเรียนมีครูที่กระตือรือร้น ที่จะเรียนรู้ สนใจสิ่งรอบข้าง ช่างคิดช่างถาม และชวนให้นักเรียนค้นหาคำตอบ ก็จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ ใฝ่เรียนรู้ตามไปด้วย

๑.๓.๒ นำกระบวนการฝึกสติมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้นักเรียนเกิดความคิดแบบรู้สึกตัวเข้ามาฝึกฝน ให้นักเรียนได้พัฒนาจนเกิดเป็นนิสัยใฝ่เรียนรู้

๑.๓.๓ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองให้กับนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมรู้จักตัวเอง วิเคราะห์ตนเอง เข้าใจตนเอง กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมที่ดีขึ้น

๑.๓.๔ จัดกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการสะท้อนความคิด เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดการตั้งคำถาม ทบทวนประสบการณ์ และวิเคราะห์ต่อยอดความคิดสู่การปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๑.๓.๕ สร้างโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และกิจกรรมถอดบทเรียนจากประสบการณ์การเรียนรู้และงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อสร้างความตระหนักในความใฝ่เรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

๑.๓.๖ สร้างแรงจูงใจและสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความรู้ความสามารถที่สนใจ มีความถนัดหรือมีความภูมิใจจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ โดยเริ่มจากการทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีเป้าหมาย และต้องกระตุ้นให้นักเรียนเห็นคุณค่าของเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง และช่วยเสริมแรง ให้นักเรียนรับรู้ความสามารถของตน มีความคาดหวังว่าตนจะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้

๑.๔ พ่อแม่ ผู้ปกครอง

๑.๔.๑ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียน โดยผู้ปกครองต้องมีความสนใจ ใส่ใจ สิ่งรอบด้าน มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ การมีแบบอย่างที่ดีจะกระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ ช่างสังเกต และสนใจสิ่งรอบตัว

๑.๔.๒ ปลูกฝังความรับผิดชอบ ความมีวินัย และทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียน การศึกษา การทำงานและความมุ่งมั่นเพื่อความสำเร็จในชีวิตในอนาคต

๑.๔.๓ ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ แยกแยะ และตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันโดยใช้เหตุผล

๑.๔.๔ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพหรือต่อยอดในด้านที่นักเรียนมีความถนัดและมีความสนใจ เพื่อให้นักเรียนมีความภูมิใจและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

๑.๔.๕ สร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อค้นพบตนเอง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเลือกทางเลือกในการเรียนรู้ การศึกษา และอาชีพที่สอดคล้องเหมาะสมกับตนเอง

๑.๕ นักเรียน

๑.๕.๑ เห็นคุณค่าในตนเอง มีความรู้สึกต่อตนเองเชิงบวก ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่น ในศักยภาพตนเอง มีความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งมีความรู้สึกที่ตนเองมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

๑.๕.๒ มีเป้าหมายในการเรียนรู้ เห็นคุณค่าของเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง และมีความคาดหวังว่าตนจะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้

๑.๕.๓ ฝึกสะท้อนตัวเองผ่านการเรียนรู้จากกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วันนี้ชอบอะไร ไม่ชอบอะไร ได้เรียนรู้อะไรบ้าง อยากได้อะไรเพิ่มเติม เป็นต้น

๑.๕.๔ ฝึกการสังเกตและตั้งคำถาม โดยการเปิดใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ฝึกสงสัย ฝึกตั้งคำถามอย่างลึกซึ้ง แล้วไปค้นคว้าหาคำตอบ ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้

๑.๕.๕ ลงมือปฏิบัติ และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง กล้าที่จะทำสิ่งต่าง ๆ และมองเห็นความสามารถของตนเอง

๒. แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมในการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้

๒.๑ ระดับนโยบาย

๒.๑.๑ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ที่ส่งเสริมและบูรณาการ โรงเรียน บ้าน และชุมชน ร่วมกันจัดกระบวนการศึกษาต่อเนื่องเพื่อยกระดับ คุณภาพชีวิตและสร้างความสุขในสังคม ทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว

๒.๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโครงการรณรงค์ ส่งเสริมและบูรณาการ โรงเรียน บ้าน และชุมชน ร่วมกันจัดกระบวนการศึกษาต่อเนื่องเพื่อยกระดับ คุณภาพชีวิตและสร้างความสุขในสังคม ทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว

๒.๑ ระดับปฏิบัติ

๒.๑.๑ ผู้บริหารสถานศึกษา

๑) จัดตั้งคณะกรรมการที่มีผู้แทนทั้งจากครูและผู้แทนนักเรียนที่มี คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ เป็นคณะทำงานขับเคลื่อนกระบวนการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างความสุขในสังคม ภายในปี ๒๐๓๐ โดยมีการขยายการดำเนินงานและสื่อสารสู่ผู้ปกครอง และชุมชน

๒) กำหนดทิศทางการบริหาร นโยบาย และแผนการจัดการศึกษาของ โรงเรียน ที่สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหา และ ออกแบบวิธีการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ตั้งแต่กระบวนการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล

๒.๑.๒ ครู

๑) ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามา มีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยร่วมมือร่วมใจกันออกแบบและดำเนินการกิจกรรม การเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความสุขในสังคม ตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

๒) ประสานงานความร่วมมือพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนให้เข้ามามี ส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ หรือเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ของ ชุมชนในการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ จนเป็นวิถีชีวิตของผู้เรียน

๒.๑.๓ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน

๑) พ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในขณะที่อยู่ที่บ้าน ค่อยๆ ไปกับทางโรงเรียนผ่านกิจกรรมที่ทางโรงเรียนช่วยออกแบบและครอบครัวนำไปประยุกต์ใช้ ร่วมกันระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง

๒) บุคลากรและองค์กรในชุมชน ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น องค์กรเอกชน และบุคคลอื่น ๆ ร่วมกันสร้างบรรยากาศในชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้วยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่น่าสนใจ ทันสมัยอยู่เสมอ การสร้างห้องสมุดและสนับสนุนการหาหนังสือดี ๆ

๓) พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยการกระตุ้นและเป็นผู้คอยแนะนำแนวทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมในชุมชนให้กับนักเรียน

๒.๑.๔ นักเรียน

๑) มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้กับโรงเรียนและชุมชน ทั้งในและนอกห้องเรียน

๒) มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและร่วมสร้างแหล่งเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของตนเอง และเพื่อนนักเรียนอย่างหลากหลาย ทั้งแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยี เช่น เว็บไซต์การเรียนรู้อย่างอิสระ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนของนักเรียน

๓) มุ่งมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน สามารถคิดพิจารณาวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลในความรู้ที่ได้มา แล้วนำเสนอความรู้ต่อสังคมอย่างสร้างสรรค์ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. แนวทางการสร้างเครือข่ายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

๓.๑ ระดับนโยบาย

๓.๑.๑ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของบุคคล ชุมชน และสังคม เพื่อตอบสนองต่อรูปแบบและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย

๓.๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดแนวทาง และจัดทำโครงการเพื่อรองรับการจัดการศึกษาให้มีลักษณะเป็นเครือข่ายใฝ่เรียนรู้ ลงไปสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๓.๒ ระดับปฏิบัติ

๓.๒.๑ ผู้บริหารสถานศึกษา

๑) จัดทำระบบและกลไกในการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจและการดำรงรักษาแก่ทุกฝ่ายทุกคน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนกระบวนการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างความสุขในสังคม

๒) สนับสนุน และส่งเสริมครูและนักเรียน ให้เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นแกนนำในการขยายผลไปยังบุคคลแวดล้อม

๓) แต่งตั้งคณะทำงานด้านเครือข่าย ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู บุคคลในชุมชน และผู้มีประสบการณ์หรือผู้นำองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแผน เป้าหมาย แนวทาง

การขับเคลื่อนกระบวนการศึกษาใฝ่เรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างความสุขในสังคม

๓.๒.๒ ครู

๑) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐและเอกชน ทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อถ่ายทอดและกระจายความรู้ ข้อมูล ข่าวสารของแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรระหว่างกันอย่างเป็นระบบในการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริม และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้วยรูปแบบ และวิธีการต่าง ๆ

๒) ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้นักเรียนนำความรู้ที่ตนได้รับทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ถ่ายทอดและกระจายความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ให้กับเพื่อน ๆ ในโรงเรียน และต่างโรงเรียน โดยให้ผู้ปกครอง ชุมชน บุคคลต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้ นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก มีความภาคภูมิใจ และความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

๓.๒.๓ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน

๑) สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง และส่งเสริมกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้าง ทศนคติ แรงจูงใจ และสนับสนุนให้นักเรียนได้ตั้งศักยภาพของตนเองให้แสวงหาความรู้ต่าง ๆ ตาม ความต้องการได้

๒) เข้าร่วมเครือข่ายการเรียนรู้ และสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ของ เครือข่าย

๓.๒.๔ นักเรียน

๑) นักเรียนแกนนำด้านการเรียนรู้ สามารถแสดงบทบาทในการให้ คำปรึกษาแนะนำด้านการเรียนและการทำกิจกรรมที่เสริมประสบการณ์แก่นักเรียนรุ่นน้องและเพื่อน นักเรียนทั้งในโรงเรียนและต่างโรงเรียน

๒) นักเรียนเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ ที่ทางโรงเรียนได้จัดตั้งขึ้นและแสดงบทบาทในการเสนอความคิดเห็นต่างๆ

๓) นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านการสร้างนิสยใฝ่เรียนรู้ ผ่านช่องทาง ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ โดยประสานความร่วมมือกับเครือข่ายของทางโรงเรียนและชุมชน

บทที่ ๕

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เป็นการวิจัย แบบผสานวิธี โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

๒. เพื่อสร้างและประเมินผลการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

๓. เพื่อเสนอแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ ประกอบด้วย ตัวแทนนักเรียนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำนวน ๒๐ คน โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นกรรมการสภานักเรียน และหัวหน้าห้อง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

กลุ่มที่ ๒ เป็นตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน ๓๐ คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

๑. แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง โดยมีคำถาม ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นที่มีต่อความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question)

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question)

๒. แบบประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้

๓. แบบประเมินการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ และการถอดบทเรียนการเรียนรู้ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

๑. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีดังนี้

๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐ เป็นเพศชาย จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ เป็นกลุ่มตัวแทนนักเรียนที่เป็นกรรมการสภานักเรียน จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕ และเป็นหัวหน้าห้อง จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕

๑.๒ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ พบว่า

๑.๒.๑ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ อยู่ในระดับมาก ในคุณลักษณะด้านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีความเพียรพยายาม ในการเรียนรู้ การเห็นคุณค่า และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ด้านการมีสติ การคิดริเริ่ม คิดอย่างมีเหตุผล และการอ่าน การฟัง อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักเรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

๑.๒.๒ นักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใฝ่เรียนรู้ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ แต่ควรได้รับการส่งเสริมให้มากขึ้น

๑.๓ ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ ประกอบด้วย เพื่อน ๆ ที่โรงเรียน ครอบครัว ผู้ปกครอง และโรงเรียน มีบทบาท ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กับนักเรียนอย่างไร พบว่า

๑.๓.๑ เพื่อนนักเรียน จะคอยช่วยเหลือ แบ่งปัน ตักเตือนและให้กำลังใจในการเรียน

๑.๓.๒ พ่อแม่ผู้ปกครองครอบครัว ให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ ให้การอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี มีความประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

๑.๓.๓ ผู้บริหารและครู จัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความเก่งและความดีให้นักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์ทั้งในและนอกโรงเรียน

๑.๔ ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้

เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ พบว่า

๑.๔.๑ โดยตัวนักเรียนเอง : ต้องมีการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ถ้าออกไปแสวงหาความรู้ และประสบการณ์จากโลกภายนอกและโลก social โดยต้องรู้จักตั้งคำถามและค้นคว้าหาคำตอบ มีการจดบันทึกบทเรียนแล้วนำมาทบทวน และคิดวิเคราะห์ จากนั้นหาความรู้จากภายนอกทั้งที่เป็นความรู้ใหม่ ความรู้ที่น่าสนใจมาเพิ่มเติม

๑.๔.๒ โดยเพื่อนนักเรียน : ชวนกันเรียน ช่วยกันติว ช่วยเหลือ ตักเตือนให้กำลังใจ สนับสนุนให้กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง

๑.๔.๓ โดยครอบครัว : สนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายการเรียน อุปกรณ์เทคโนโลยี และเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ฝึกให้คิด ฝึกให้มีสติ ร่วมสร้างเป้าหมาย และผลักดันให้สำเร็จ

๑.๔.๔ โดยโรงเรียน : จัดค่ายกิจกรรมด้านวิชาการเพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีกิจกรรมที่มีความหลากหลาย จัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ทั้งที่เป็น on-site และ online เพื่อส่งเสริมความสามารถทางวิชาการและการใช้ชีวิต

๒. ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้คุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ที่ได้จากผลการประชุมปฏิบัติการของนักเรียนกลุ่มที่ ๑ ระดมความคิด เพื่อออกแบบสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ แบบประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ ก่อนและหลังการอบรม ของนักเรียนกลุ่มที่ ๒ และแบบถอดบทเรียนการเรียนรู้ พบว่า

๒.๑ ผลการประชุมปฏิบัติการเพื่อออกแบบกิจกรรม ได้กิจกรรม จำนวน ๒ กิจกรรม คือ

๒.๑.๑ กิจกรรมล่าขุมทรัพย์สุดขอบฟ้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และจากหลายแหล่งเรียนรู้ในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ให้กล้าคิดกล้าแสดงออก กล้าทดลองทำ ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลและผล ให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

๒.๑.๒ กิจกรรมโคกหนองนาโมเดล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการศึกษา ค้นคว้าด้วยตัวเองโดยมีการคิดวางแผนและพยายามหาวิธีการอย่างเหมาะสม ให้เห็นคุณค่า และตระหนักรู้วิถีคิดของการดำเนินงานโคกหนองนาโมเดล

๒.๒ ผลการประเมินกิจกรรมก่อนและหลัง จากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ ๘ ประการ พบว่า นักเรียนรู้และเข้าใจพฤติกรรมแสดงออกด้านใฝ่เรียนรู้สูงขึ้น ใน ๗ ด้าน คือ ๑) ตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ ๒) มีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๓) มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๔) มีความกล้าคิดริเริ่ม ๕) มีความคิดอย่างมีเหตุผล ๖) มีมุมมองในการมองเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ๗) มีนิสัยรักการอ่านและการฟัง ส่วนการมีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น มีคะแนนเท่าเดิม

๒.๓ ผลการถอดบทเรียนการเรียนรู้ ในการประชุมถอดบทเรียนกับนักเรียนกลุ่มที่ ๑ พบว่า

๒.๓.๑ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ๑) วิธีการตั้งคำถามแล้วสร้างแรงจูงใจให้หาคำตอบ ๒) วิธีการฝึกให้ค้นคว้าหาข้อมูลความรู้จากหลายแหล่งและหลายวิธีเพื่อแก้ปัญหา ๓) การได้ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งการคิด การวางแผน การลงมือทำและการประเมินผล

๒.๓.๒ นักเรียนได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ ๑) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้มากขึ้น และได้ทบทวนและประเมินตนเองเกี่ยวกับการมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ๒) ได้ฝึกคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา ฝึกให้กล้าแสดงออก ฝึกตั้งคำถาม ฝึกให้ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างในการเรียนรู้ร่วมกัน และ ๓) ได้รับการกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้ในสิ่งที่สงสัยและองค์ความรู้ใหม่ ๆ

๒.๓.๓ นักเรียนจะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ๑) การพัฒนาตัวเอง พัฒนาความเป็นผู้นำ ทำงานเป็นทีม มองเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมรอบตัว และจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับน้อง ๆ ๒) กระตือรือร้นในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากโลกภายนอกมากขึ้น ๓) นำคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้ไปปรับใช้ในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ๔) นำความรู้ไปบอกต่อและจัดทำสื่อด้านใฝ่เรียนรู้ไปเผยแพร่ทางออนไลน์

๓. แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ประกอบด้วย ๑) แนวทางการสร้างความตระหนักรู้ ๒) แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วม ๓) แนวทางการสร้างเครือข่าย ซึ่งมีแนวทาง ดังนี้

๓.๑ แนวทางเชิงนโยบาย ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการสร้างความตระหนักรู้ ๒) การสร้างการมีส่วนร่วม และ ๓) การสร้างเครือข่าย มีความสอดคล้องกันในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีระบบและกลไกในการสนับสนุน ส่งเสริม สร้างแรงจูงใจ และบูรณาการทำงานแบบเครือข่ายระหว่าง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน

๓.๒ แนวทางเชิงปฏิบัติ โดยมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ๔ ฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ดังนี้

๓.๒.๑ แนวทางด้านการสร้างความตระหนักรู้โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงบทบาทเป็นผู้นำในการส่งเสริม สนับสนุน สร้างและพัฒนาระบบ กระบวนการ กิจกรรมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครูและผู้ปกครองต้องร่วมมือในการสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ให้นักเรียนอย่างจริงจัง ทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้และการฝึกฝนให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีเป้าหมายและมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในชีวิตผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และกล้าที่จะลงมือทำ

๓.๒.๒ แนวทางด้านการสร้างการมีส่วนร่วมโดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงบทบาทเป็นคณกลในการประสานความร่วมมือระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการออกแบบและขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ในตัวนักเรียน ซึ่งครูและผู้ปกครองจะมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และกำกับติดตามให้นักเรียนมีพื้นที่ในการแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓.๓.๓ แนวทางการสร้างเครือข่ายโดยผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำระบบและกลไก เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้ปกครองตลอดจนแนวทางและบุคคลที่เป็นเครือข่ายของโรงเรียนได้ ประสานความร่วมมือในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างคุณลักษณะ ด้านใฝ่เรียนรู้แก่นักเรียนและสนับสนุนให้นักเรียนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและ ขยายขอบเขตความรู้สู่ผู้ที่สนใจต่อไป

อภิปรายผลการศึกษา

จากการสังเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญมาอภิปราย ดังนี้

๑. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ ๑ การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก และมีพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ทุกด้านอยู่ในระดับมาก แสดงว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และได้ลงมือปฏิบัติ ด้วยเช่นกัน ดังนั้น ในการส่งเสริมควรมุ่งการสร้าง และพัฒนาให้นักเรียนมีความตั้งใจในการมุ่งมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจนกลายเป็นนิสัย และการสร้างและพัฒนาให้นักเรียนสามารถคิดพิจารณา วิเคราะห์อย่างมีเหตุผลในความรู้ที่ได้มา แล้วนำเสนอความรู้ต่อสังคมอย่างสร้างสรรค์และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้อง สำนัก วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๒: ๑๗๐-๑๗๑) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้มีความใฝ่รู้ ได้แก่ ๑) การตั้งใจ ๒) เอาใจใส่และเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓) สนใจเข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้ต่าง ๆ ๔) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม ๕) การบันทึก ความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ และ ๖) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ในส่วนของกระบวนการสร้างความตระหนักรู้ การสร้างการมีส่วนร่วมและการสร้าง เครือข่าย พบว่า มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน โดยตัวนักเรียนเอง เพื่อนนักเรียน ครอบครัว โรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้ให้กับนักเรียน ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะ โรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร มีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อ การพัฒนาคุณภาพการใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน และ เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ แต่ควรมีการพัฒนาและ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความสุข ในการเรียนรู้ และเป็นการพัฒนา อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๓) มุ่งพัฒนา

ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๘ ประการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับเป้าหมายด้านการสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามแนวทาง SDGs นั้น ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีความสุขในการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต นั้นจึงจะตอบโจทย์ “การพัฒนาที่ยั่งยืน”

๒. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ ๒ ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ จำนวน ๒ กิจกรรม คือ ๑) กิจกรรมล่าขุมทรัพย์สุดขอบฟ้า และ ๒) กิจกรรมโคกหนองนาโมเดล ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนรู้และเข้าใจพฤติกรรมกรรมการแสดงออกด้านใฝ่เรียนรู้สูงขึ้น เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ระดมความคิดเพื่อออกแบบการสร้างกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ และได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ ๑) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้มากขึ้น และได้ทบทวนและประเมินตนเองเกี่ยวกับการมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ๒) ได้ฝึกคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา ฝึกให้กล้าแสดงออก ฝึกตั้งคำถาม ฝึกให้ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างในการเรียนรู้ร่วมกัน และ ๓) ได้รับการกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเรียนในสิ่งที่ยังสงสัยและองค์ความรู้ใหม่ ๆ สอดคล้องกับ ศรัณย์พร ยินดีสุข (๒๕๖๐: ๓๓๕-๓๔๔) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาความใฝ่รู้ : ทางออกสำหรับการดำรงอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับการท้าทายทางความคิด และการฝึกให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองจนสำเร็จ ซึ่งช่วยให้นักเรียนพึงพอใจ และรับรู้ความสามารถตนเอง นำไปสู่การแสดงลักษณะการใฝ่เรียนรู้ซ้ำ ๆ จนกลายเป็นนิสัย และหากได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว และสังคม จะยิ่งส่งเสริมให้พฤติกรรมนี้คงทนยิ่งขึ้น

๓. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ ๓ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องเกี่ยวกับแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่า แนวทางทั้งในระดับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีนโยบาย แผนงาน และกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีระบบและกลไกในการสนับสนุน ส่งเสริม สร้างแรงจูงใจและบูรณาการทำงานแบบเครือข่าย ตลอดจนแนวทางในระดับปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ในส่วนของการสร้างความตระหนักรู้ต้องร่วมมือกันปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ในส่วนของการสร้างการมีส่วนร่วมต้องมีการสนับสนุน อำนวยความสะดวก และมีการกำกับติดตาม เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ กล้าที่จะลงมือทำ และในส่วนของสร้างเครือข่ายต้องมีระบบและกลไกในการประสานความร่วมมือ การสร้างแรงจูงใจและการธำรงรักษาให้ทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องผลักดันให้นักเรียนสามารถขยายเครือข่ายความรู้สู่สังคมได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ซึ่งผลสรุปของการศึกษามีความสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช และคณะ (๒๕๔๙, อ้างถึงใน มาลินี ระถิ. ๒๕๕๗) ที่เสนอแนวคิดและหลักการสำหรับการสร้างและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนที่ระบุว่าการสร้างคุณลักษณะที่ดีเพื่อพัฒนาตัวตนของนักเรียนต้องจัดพื้นที่สร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก

ถึงความสามารถรวมไปถึงให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งรวมถึงผู้ปกครองหรือบุคคลตัวอย่างในชุมชน นอกจากนั้นต้องสร้างความร่วมมือ รวมพลังจากผู้บริหาร ครู พ่อแม่ผู้ปกครอง และคนในชุมชนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยมีการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการสร้างแนวร่วมเพื่อเป็นเครือข่ายที่ช่วยเสริมกำลังใจให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

๑.๑ กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดนโยบายที่มีความเฉพาะเจาะจงในการสร้างคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๒ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเพื่อให้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้พร้อมรับการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๒ นักเรียนและผู้ปกครองควรได้รับการสื่อสารสร้างความเข้าใจจากสถานศึกษาในเรื่องการสร้างคุณลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

๒. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

๒.๑ ควรมีการศึกษาการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้เชิงลึก โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล การสนทนากลุ่มกับบุคคลทางด้านการศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียน ได้แก่ นักการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อหาแนวทางให้มีการพัฒนารูปแบบและคู่มือการจัดกิจกรรม รวมทั้งการวัดและประเมินผล การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมครอบคลุมทุกมิติ

๒.๒ ควรมีการศึกษาปัจจัย และผลกระทบทางสังคมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ และในด้านอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาในปัจจุบัน และการหาแนวทางการส่งเสริมหรือการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม เกิดความยั่งยืน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. วิวัฒนาการการศึกษานอกโรงเรียนของไทย. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, ๒๕๔๒.

กระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตร แห่งประเทศไทย, ๒๕๕๗.

กระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖.

เกื้อ วงศ์บุญสิน. ประชากรกับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘. หน้า ๒๐.

ณัฐกรณ์ หลาวทอง. การสร้างเครื่องมือวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

ชัยพร รัตนพรหม. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.

ชุมพร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต ๑, ๒๕๕๘.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๖๐.

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, กาญจนา แก้วเทพ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ. วิถีใหม่แห่งการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๙. หน้า ๑๘.

พระราชวรมนี (ประยุทธ์ปยุตโต). ทางสายกลางของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๐.

พระสมชายฐานวุฑโฒ. มงคลชีวิตฉบับขยายเล่ม ๑. กรุงเทพมหานคร : นิวไวด์การพิมพ์, ๒๕๓๓.

สมภัสสร บัวรอด. การพัฒนาคุณลักษณะใฝ่รู้ของนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาและเทคโนโลยีผู้สื่อข่าวกีฬาชั้นปีที่ ๓. ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ๒๕๕๕.

ยนต์ ชุ่มจิต. การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๔๔.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานผลการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ชาติประจำปี ๒๕๖๓. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๓ : หน้า ๑๙.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

แนวทางการพัฒนาการวัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

แกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร :

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๓.

สุทธิดา ศิริบุญหลง. **การพัฒนาแบบยั่งยืน : กระบวนการกระทำทางเศรษฐกิจสังคม (metabolism)**

และการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๔. หน้า ๑๘.

สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ. **การศึกษาในวิถีชุมชน : โครงการศึกษารูปแบบ**

การมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติสำนักงานกฤษฎามนตรี, ๒๕๓๙.

สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ. **จิตพิสัยมิติสำคัญของการพัฒนาคน.** กรุงเทพมหานคร :

สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๔๐.

วารสารและหนังสือพิมพ์

ดวงแก้ว เฉยเจริญ, อุษา คงทอง และกันต์ฤทัย คลังพล. “การวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเรียนวิชาที่เน้นการปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปีที่ ๙

ฉบับที่ ๓, กันยายน – ธันวาคม ๒๕๕๘. หน้า ๑๖๐ – ๑๗๑.

ดวงฤทัย ราวะรินทร์, ไพศาล วรคำ และ พงศ์ธร โพธิ์พลศักดิ์. “การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.** ปีที่ ๘

ฉบับที่ ๒, พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๗. หน้า ๒๔๗ - ๒๕๘.

ธนารัฐ มีสวาย อ้อมเดือน สดมณี และสุภาพร ธนะชานันท์. “การศึกษาการเห็นคุณค่าแท้ในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล:กรณีศึกษาวิทยาลัยการแพทย์แผนไทย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี”. **วารสารพลวัตกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา.** ปีที่ ๒

ฉบับที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓.

พจมาน พิเดช และ บุญชม ศรีจันทร์. “องค์ประกอบของความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน”, **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ ๓๖ (๕), ๒๕๖๐. หน้า ๖๙-๘๔.

ภาคินี นนทะศรี, ภัทราพร เกษสังข์ และพงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์. “การพัฒนาชุดแบบวัดทางอิเล็กทรอนิกส์

ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๙ (จังหวัดเลย)”. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย**

ราชภัฏภูเก็ต. ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑๒, กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๐.

มณีนีรัตน์ ไชยโยธีร์, นครชัย ชาญอุไร และมณีนุชา สุราษ. “การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในศตวรรษที่ ๒๑ ของจังหวัดหนองคาย”. **วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา**

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ๒(๒), พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๖๓. หน้า ๔๕ – ๕๘.

วชิรตล คำศิริรักษ์, อุษา ปราบหงส์ และถาดทอง ปานสุภวัชร. “การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้าง
คุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม.
ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑, มกราคม – เมษายน, ๒๕๕๙.

รุ่งลาวัลย์ จันทรัตน์. “คุณลักษณะสำคัญและรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูนักพัฒนา”. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒, พฤษภาคม- สิงหาคม ๒๕๖๖. หน้า ๑๓๑ – ๑๔๑.

ศรัณย์พร ยินดีสุข. “แนวทางการพัฒนาความรู้: ทางออกสำหรับการดำรงอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้”.
วารสารเศรษฐศาสตร์. ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ ๑, มกราคม – มีนาคม, ๒๕๖๐.

ประเสริฐ และ สังคม ภูมิพันธุ์. “การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบึงกาฬ”, วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ปีที่ ๑๕
ฉบับที่ ๖๙, เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๑. หน้า ๑๔๑ – ๑๕๐.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สถานะข้อมูลตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒.
กรุงเทพมหานคร : กลุ่มงานวิเคราะห์และพยากรณ์สถิติเชิงสังคม กองสถิติพยากรณ์
สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๖๒ : หน้า คำนำ.

เศวตเศวตาภรณ์ ธรรมประเสริฐ และ สังคม ภูมิพันธุ์. “การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้าง
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ”, วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร. ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๖๙, เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๑. หน้า ๑๔๑ - ๑๕๐.

อัจฉรา จันทะพัชร, เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม และสมโภชน์ อเนกสุข. “กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยบูรณาการ
แนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม”. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒, เดือนเมษายน ๒๕๕๕- กันยายน ๒๕๕๕. หน้า ๘๙-๑๐๒.

เอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์

กนกวรรณ ปัจจวงษ์. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต ๒”. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,
มหาสารคามมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๙.

ก้องเกียรติ เต็มตำนาน. “รูปแบบการจัดการประชุมชนโดยมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน
จังหวัดมหาสารคาม,” ปริญญาานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
๒๕๖๕ : หน้า ๔๑.

จันดี แสงห้าว. “การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
และการใฝ่รู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น”. ปริญญาานิพนธ์ ค.ด.
(หลักสูตรและการเรียนการสอน)มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๘.

นิวัฒน์ สิ้นไชย. “การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๑”. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา , มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
๒๕๖๐.

บุญชิต มณีโชติ. “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมกับพฤติกรรมใฝ่รู้ของ
นักศึกษาพยาบาล”. ปริญญานิพนธ์ พ.ม.(พยาบาลอนามัยชุมชน). กรุงเทพมหานคร,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๐.

ปล้นญา วงศ์บุญ. “การศึกษาคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์”.
สารนิพนธ์ กศ.ม.(สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา). กรุงเทพมหานคร, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๐.

พิทักษ์ วงแหวน. “การศึกษาปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อพฤติกรรมใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
จังหวัดศรีสะเกษ”. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วิจัยและสถิติทางการศึกษา) ,
กรุงเทพมหานคร, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๖.

มาลินี ระถิ. “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนสื่อความ และเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้
ของนักเรียนระดับประถมศึกษา”. ปริญญานิพนธ์ ค.ด. (หลักสูตรและการเรียนการสอน)
มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๗.

วัฒนา พาผล. “การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓”. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๕๑.

ศักดิ์สกุล จันแสน. “แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในกลุ่ม
โรงเรียนท่าตะโก ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓”.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ,
๒๕๕๘.

ศิริวิมล ชูชีพพัฒนา. “พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑล
ราชบุรี จังหวัดราชบุรี”. วิทยานิพนธ์,มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๖.

สมภัสสร บัวรอด. การพัฒนาคุณลักษณะใฝ่รู้ของนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาและอภิชาติ อ่อนอม.
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๒”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๒๕๕๙.

กฎหมาย

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๑๑ ก,
๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔. พิมพ์ครั้งที่ ๒,
กรุงเทพมหานคร : นามมีบุ๊ค. ๒๕๕๗.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

โรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์. “ประวัติโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<https://www.kkrs.ac.th/>, ๒๕๖๗.

สหประชาชาติประเทศไทย, “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก
: <https://thailand.un.org/th/sdg>, ๒๕๖๕.

ภาษาต่างประเทศ

Devine, Tony and Other. Cultivating Heart and Character : Educating for Life's Most Essential Goals. North Carolina : Chape Hill, 2001.

John W.Brubacher, Charles W. Case, Timethy G. Rogan. Becoming Reflective Educator: How to build Culture of Inquiry in the Schools. United State of America, 1994.

Licon, Thomas. Education for Character : How Our Schools can Teach Respect and Responsibility. New York : Bantam Book, 1992.

UNESCO Global Action Programme on Education for Sustainable Development.

“Education for sustainable development and the SDGs – learning to act, learning to achieve”. UNESCO, 2018.

UNESCO. “Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives”. Paris: UNESCO. <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002474/247444e.pdf>, 2017.

UNESCO. “Issues and trends in education for sustainable development”. Paris: UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261445>, 2018.

World Commission on Environment and Development. “International Civil Aviation Organization”. [Online] Available from: <https://www.icao.int/ENVIRONMENTAL-PROTECTION/Pages/CAEP.aspx>. [accessed 12 August 2023]. อ้างถึงใน ก้องเกียรติ เต็มตำนาน, เรื่องเดิม, หน้า ๓๙

ภาคผนวก

ผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้
สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากำแพงเพชร

๑. ศ.ร.ต.อ. ดร.สุธรรม เชื้อประกอบกิจ

รองคณบดี ฝ่ายวิจัยและบริหารวิชาการ
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

๒. ดร.พิธาน พันทอง

ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ

๓. ดร.ไพรวลัย พิทักษ์สาธิต

ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาร่างแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

๑. ผศ.ดร.วีรพล แสงปัญญา	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒. ดร.ศรีสมร พุ่มสะอาด	คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต
๓. ดร.พิทักษ์ โสตถยาคม	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔. ดร.ธำปณัฐ อุดมศรี	รองผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๕. ดร.ศศิธร ศรีพรหม	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม
๖. ดร.จามรี เชื้อชัย	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานีอำนาจเจริญ
๗. ดร.นพดล กาญจนางกูร	ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่จัดกิจกรรมและเก็บข้อมูล

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่จัดกิจกรรมและเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพอไทย เปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๑๑ ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม-๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมดังกล่าว โดยผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มวิชาการที่ ๑ ได้จัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านไม่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร”

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคงฯ ขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่จัดกิจกรรมและเก็บข้อมูล ในวันที่ ๔-๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ นางสุจินดา มากบัว โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๒๐๗๙๘ ๙๖๖๒ เป็นผู้ประสานรายละเอียดโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา ด้วยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ชุตินา เสริมสุข)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองวิทยาการฯ
โทร. ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗
โทรสาร ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

ผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1.1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

1.2 ชั้นมัธยมศึกษา ☐ ปีที่ 1 ☐ ปีที่ 2 ☐ ปีที่ 3

1.3 ☐ สถานักเรียน ☐ หัวหน้าห้อง ☐ นักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อความตระหนักรู้ เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ (เป็นคำถามปลายเปิด แบบ RATING SCALE จำนวน 16 ข้อ)

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ให้ครบทุกข้อ โดยให้ทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องด้านขวามือเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของท่าน				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ความคิดเห็นด้านความรู้ ความเข้าใจต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้						
2.1	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้มีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความตั้งมั่นจดจ่อกับการเรียน	5	4	3	2	1
2.2	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้มีความสนใจใคร่รู้ออกไปสืบเสาะสืบค้นเพื่อหาคำตอบในการเรียนและอยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	5	4	3	2	1
2.3	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้มีความต้องการ การเรียนรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและจากหลายแหล่ง การเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์	5	4	3	2	1
2.4	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้มีความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียน หาวิธีการในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้นแม้จะเป็นเรื่องที่ยาก	5	4	3	2	1
2.5	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทดลอง ลงมือทำ และกล้ารับผิดชอบในการกระทำนั้น	5	4	3	2	1
2.6	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้รู้จักตั้งคำถามในการเรียน อย่างมีเหตุผลและรู้จักตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล	5	4	3	2	1
2.7	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้มีความคิด ความรู้สึกที่ชอบชื่นชม และเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว	5	4	3	2	1
2.8	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้มีความตั้งใจในการอ่านและความตั้งใจในการฟังจนสามารถจับประเด็นประเด็นได้และคิดต่อยอดได้นักเรียนมีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ในระดับใด	5	4	3	2	1

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของท่าน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความคิดเห็นของนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้มากน้อยเพียงใด						
2.9	นักเรียนมีความตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ มีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความมุ่งมั่นจดจ่อกับการเรียน					
2.10	นักเรียนมีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น มีความสนใจใคร่รู้ออกไปสืบเสาะสืบค้นเพื่อหาคำตอบในการเรียนและอยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้					
2.11	นักเรียนมีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและจากหลายแหล่งการเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์					
2.12	นักเรียนมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียน หาวิธีการในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้นแม้จะเป็นเรื่องที่ยาก					
2.13	นักเรียนมีความกล้าคิดริเริ่ม การกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทดลองลงมือทำและกล้ารับผิดชอบในการกระทำนั้น					
2.14	นักเรียนมีความคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักตั้งคำถามในการเรียนอย่างมีเหตุผลและรู้จักตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล					
2.15	นักเรียนมีมุมมองในการเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ มีความคิด ความรู้สึกที่ชอบ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว					
2.16	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการฟัง มีความตั้งใจในการอ่านและความตั้งใจในการฟังจนสามารถจับประเด็นประเด็นได้และคิดต่อยอดได้					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ
(เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ)

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นดังข้อคำถามต่อไปนี้ให้ครบทุกข้อ

4.1 นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร ที่จะสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ ให้กับตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 นักเรียนคิดว่าโรงเรียน มีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ ได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

4.3 นักเรียนคิดว่าครอบครัว มีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ ได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

4.4 นักเรียนคิดว่าเพื่อน มีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ ได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ฉบับที่ 2 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

แบบประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้
แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
ของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
(สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ เป็นแบบประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม) เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม) เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ ได้แก่

1. ตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ	2. มีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น
3. มีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง	4. มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้
5. มีความกล้าคิดริเริ่ม	6. มีความคิดอย่างมีเหตุผล
7. มีมุมมองในการเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ	8. มีนิสัยรักการอ่านและการฟัง

ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด โดยมีความหมาย 5 ระดับ คือ

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

กลุ่มวิชาการที่ 1
 สจว.สพฐ. วันที่ 11

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

- 1.1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรม ☐ เต็มใจเข้าร่วม ☐ ไม่เต็มใจเข้าร่วม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม) เพื่อสร้างคุณลักษณะ
 อันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ

ที่	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ	ระดับคะแนน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1	ตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ					
	1.1 นักเรียนมีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ					
	1.2 นักเรียนมีความตั้งใจจดจ่อกับการเรียน					
2	มีความกระตือรือร้นอยากรู้ อยากเห็น					
	2.1 นักเรียนมีความสนใจใคร่รู้ในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบในการเรียน					
	2.2 นักเรียนอยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้					
3	มีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง					
	3.1 นักเรียนต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนที่ได้รับ					
	3.2 นักเรียนมีการสืบค้นความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียน					
4	มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้					
	4.1 นักเรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียน					
	4.2 นักเรียนหาวิธีการในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้นกว่าเดิม แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ยาก					
5	มีความกล้าคิดริเริ่ม					
	5.1 นักเรียนมีความกล้าคิดและกล้าแสดงออกในการเรียน					
	5.2 นักเรียนกล้าทดลองลงมือทำในเรื่องต่าง ๆ					
	5.3 นักเรียนกล้ารับผิดชอบในการกระทำเรื่องต่าง ๆ ของตนเอง					
6	มีความคิดอย่างมีเหตุผล					
	6.1 นักเรียนรู้จักตั้งคำถามในการเรียนอย่างมีเหตุผล					
	6.2 นักเรียนรู้จักตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล					

ที่	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านไฝ่เรียนรู้ 8 ประการ	ระดับคะแนน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
7	มีมุมมองในการเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ					
	7.1 นักเรียนมีความคิด ความรู้สึกชอบ ชื่นชม และเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว	5	4	3	2	1
8	มีนิสัยรักการอ่านและการฟัง					
	8.1 นักเรียนมีความตั้งใจในการอ่านจนสามารถจับประเด็นและคิดต่อยอดได้	5	4	3	2	1
	8.2 นักเรียนมีความตั้งใจในการฟังจนสามารถจับประเด็นและคิดต่อยอดได้	5	4	3	2	1

แบบประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้
แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
ของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
(สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ เป็นแบบประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (หลังเข้าร่วมกิจกรรม) เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (หลังเข้าร่วมกิจกรรม) เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ หรือไม่ อย่างไร

ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด โดยมีความหมาย 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

กลุ่มวิชาการที่ 1
 สจว.สพฐ. รุ่นที่ 11

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

1.1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรม ☐ เต็มใจเข้าร่วม ☐ ไม่เต็มใจเข้าร่วม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน (หลังเข้าร่วมกิจกรรม) เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ

ที่	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ	ระดับคะแนน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1	ตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ					
	1.1 นักเรียนมีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ					
	1.2 นักเรียนมีความตั้งใจจดจ่อกับการเรียน					
2	มีความกระตือรือร้นอยากรู้ อยากเห็น					
	2.1 นักเรียนมีความสนใจใคร่รู้ในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบในการเรียน					
	2.2 นักเรียนอยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้					
3	มีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง					
	3.1 นักเรียนต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนที่ได้รับ					
	3.2 นักเรียนมีการสืบค้นความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียน	5	4	3	2	1
4	มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้					
	4.1 นักเรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียน	5	4	3	2	1
	4.2 นักเรียนหาวิธีการในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้นกว่าเดิม แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ยาก	5	4	3	2	1
5	มีความกล้าคิดริเริ่ม					
	5.1 นักเรียนมีความกล้าคิดและกล้าแสดงออกในการเรียน	5	4	3	2	1
	5.2 นักเรียนกล้าทดลองลงมือทำในเรื่องต่าง ๆ	5	4	3	2	1
	5.3 นักเรียนกล้ารับผิดชอบในการกระทำเรื่องต่าง ๆ ของตนเอง	5	4	3	2	1
6	มีความคิดอย่างมีเหตุผล					
	6.1 นักเรียนรู้จักตั้งคำถามในการเรียนอย่างมีเหตุผล	5	4	3	2	1
	6.2 นักเรียนรู้จักตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล	5	4	3	2	1

ที่	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ	ระดับคะแนน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
7	มีมุมมองในการเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ					
	7.1 นักเรียนมีความคิด ความรู้สึกชอบ ชื่นชม และเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว	5	4	3	2	1
8	มีนิสัยรักการอ่านและการฟัง					
	8.1 นักเรียนมีความตั้งใจในการอ่านจนสามารถจับประเด็นและคิดต่อยอดได้	5	4	3	2	1
	8.2 นักเรียนมีความตั้งใจในการฟังจนสามารถจับประเด็นและคิดต่อยอดได้	5	4	3	2	1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ หรือไม่ อย่างไร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ข้อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการ

1. ตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ	2. มีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น
3. มีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง	4. มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้
5. มีความกล้าคิดริเริ่ม	6. มีความคิดอย่างมีเหตุผล
7. มีมุมมองในการเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ	8. มีนิสัยรักการอ่านและการฟัง

กิจกรรมที่ 1 .....

1.1 การเข้าร่วมกิจกรรม ช่วยทำให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการหรือไม่

- ☐ ทำให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้
- ☐ ไม่ทำให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

เพราะเหตุใด.....

.....

.....

.....

1.2 นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ข้อ 1 ☐ ข้อ 2 ☐ ข้อ 3 ☐ ข้อ 4 ☐ ข้อ 5 ☐ ข้อ 6 ☐ ข้อ 7 ☐ ข้อ 8

กิจกรรมที่ 2 .....

2.1 การเข้าร่วมกิจกรรม ช่วยทำให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ 8 ประการหรือไม่

☐ ทำให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

☐ ไม่ทำให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

เพราะเหตุใด.....

.....

.....

.....

2.2 นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ข้อ 1 ☐ ข้อ 2 ☐ ข้อ 3 ☐ ข้อ 4 ☐ ข้อ 5 ☐ ข้อ 6 ☐ ข้อ 7 ☐ ข้อ 8

การถอดบทเรียนแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. สถานะ ☐ สถานักเรียน ☐ หัวหน้าห้อง

ประเด็นการถอดบทเรียน

1. ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

.....

.....

.....

.....

2. เหตุผล/เหตุปัจจัยที่เป้าหมายบรรลุหรือไม่บรรลุผลสำเร็จ

.....

.....

.....

.....

3. บทเรียน (ความรู้/การเรียนรู้) ที่ได้

.....

.....

.....

.....

4. แนวคิดการพัฒนางานในอนาคต

.....

.....

.....

.....

ผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย

คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓		
	ความคิดเห็นต่อความตระหนักรู้					
๑	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือผู้มีความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆมีความมุ่งมั่นจดจ่อกับการเรียน	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือผู้มีความสนใจใคร่รู้ออกไปสืบเสาะสืบค้นเพื่อหาคำตอบในการเรียนและอยากร่วมส่วนร่วมในการเรียนรู้	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๓	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือผู้มีความต้องการ การเรียนรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและจากหลายแหล่งการเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๔	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือผู้มีความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียน หาวีธีการในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้นแม้จะเป็นเรื่องที่ยาก	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๕	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือผู้กล้าคิดกล้าแสดงออก กล้าทดลองลงมือทำและกล้ารับผิดชอบในการกระทำนั้น	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๕	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือผู้รู้จักตั้งคำถามในการเรียนอย่างมีเหตุผลและรู้จักตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๗	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือผู้มีความคิดความรู้สึกที่ชอบ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๘	นักเรียนคิดว่าผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้คือผู้มีความตั้งใจในการอ่านและความตั้งใจในการฟังจนสามารถจับประเด็นประเด็นได้และคิดต่อยอดได้	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓		
	ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน					
๙	นักเรียนมีความตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างมีสติ มีสมาธิในการทำกิจกรรมต่างๆมีความมุ่งมั่น จดจ่อกับการเรียน	๐	+๑	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๑๐	นักเรียนมีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น มีความสนใจใคร่รู้ออกไปสืบเสาะสืบค้นเพื่อหาคำตอบในการเรียนและอยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	๐	+๑	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๑๑	นักเรียนมีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความต้องการการเรียนรู้เพิ่มเติมจากบทเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายและจากหลายแหล่ง การเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์	๐	+๑	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๑๒	นักเรียนมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียน หาวิธีการในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้นแม้จะเป็นเรื่องที่ยาก	๐	+๑	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๑๓	นักเรียนมีความกล้าคิดริเริ่ม การกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทดลองลงมือทำและ กล้ารับผิดชอบในการกระทำนั้น	๐	+๑	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๑๔	นักเรียนมีความคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักตั้งคำถามในการเรียนอย่างมีเหตุผลและรู้จักตอบคำถามได้ อย่างมีเหตุผล	๐	+๑	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๑๕	นักเรียนมีมุมมองในการเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ มีความคิด ความรู้สึกที่ชอบ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัว	๐	+๑	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๑๖	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการฟัง มีความตั้งใจในการอ่านและความตั้งใจในการฟังจนสามารถจับประเด็นประเด็นได้และคิดต่อยอดได้	๐	+๑	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ความ สอดคล้อง
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓		
	ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม					
๑	เพื่อน ๆ ที่โรงเรียนและครอบครัวของนักเรียนมีส่วนช่วยสนับสนุนหรือช่วยเหลือให้นักเรียนมีคุณลักษณะทั้ง ๘ ประการหรือไม่ อย่างไร	๐	+๑	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๒	พ่อ แม่ ผู้ปกครองของนักเรียนเคยบอก เคยสอน เคยฝึก ให้นักเรียนมีคุณลักษณะทั้ง ๘ ประการหรือไม่ อย่างไร	๐	+๑	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๓	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะทั้ง ๘ ประการหรือไม่ อย่างไร	๐	+๑	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
	ความคิดเห็นต่อแนวทางสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้					
๑	นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร ที่จะสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ให้กับตนเอง	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒	นักเรียนคิดว่าโรงเรียน มีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนให้มีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ได้อย่างไรบ้าง	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๓	นักเรียนคิดว่าครอบครัว มีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนให้มีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ได้อย่างไรบ้าง	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๔	นักเรียนคิดว่าเพื่อน มีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนให้มีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ได้อย่างไรบ้าง	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง

คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการหาคุณภาพของร่างแนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากำแพงเพชร

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ที่	แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)							ค่า IOC	ความ สอดคล้อง
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗		
	แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วม									
	ระดับนโยบาย									
๑	กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมและบูรณาการโรงเรียน บั และชุมชน ร่วมกันจัดกระบวนการศึกษาต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความสุขในสังคมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว	+๑	+๑	+๑	-๑	+๑	๐	+๑	๐.๗๑	สอดคล้อง
๒	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโครงการรณรงค์ส่งเสริมและบูรณาการโรงเรียน บ้าน และชุมชน ร่วมกันจัดกระบวนการศึกษาต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความสุขในสังคม ทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๐.๗๑	สอดคล้อง
	ระดับปฏิบัติ									
	ผู้บริหารสถานศึกษา									
๑	จัดตั้งคณะครูและผู้แทนนักเรียนที่มีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ เป็นคณะทำงานขับเคลื่อนกระบวนการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความสุขในสังคมภายในปี ๒๐๓๐ โดยมีการขยายการดำเนินงานและ สื่อสารสู่ปกครองและชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	-๑	+๑	+๑	๐.๘๖	สอดคล้อง
๒	กำหนดทิศทางการบริหาร นโยบาย และแผนการจัดการศึกษา ที่สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดเนื้อหา และออกแบบวิธีการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ตั้งแต่กระบวนการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
	ครู									
๑	ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยร่วมมือร่วมกันออกแบบและดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความสุขในสังคม ตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๐.๘๖	สอดคล้อง

[illegible]

ที่	แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)							ค่า IOC	ความ สอดคล้อง
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗		
	แนวทางการสร้างเครือข่าย									
	ระดับนโยบาย									
๑	กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาให้ มีลักษณะเป็นเครือข่ายของการเรียนรู้ในรูปแบบและ วิธีการ ที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน และสังคม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	+๑	+๑	+๑	+๑	-๑	+๑	+๑	๐.๘๖	สอดคล้อง
๒	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด แนวทาง และจัดทำโครงการเพื่อรองรับการจัดการศึกษา ให้มีลักษณะเป็นเครือข่ายของการเรียนรู้ ลงไปสู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง	+๑	+๑	+๑	+๑	-๑	+๑	+๑	๐.๘๖	สอดคล้อง
	ระดับปฏิบัติ									
	ผู้บริหารสถานศึกษา									
๑	จัดทำระบบและกลไกในการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิด แรงจูงใจและการอนุรักษ์รักษาแก่ทุกฝ่ายทุกคนที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนกระบวนการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างความสุขในสังคม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒	สนับสนุน และส่งเสริมครูและนักเรียน ให้เขาได้ปฏิบัติ เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นแกนนำในการขยายผลไปยัง บุคคลแวดล้อม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๓	แต่งตั้งคณะทำงานด้านเครือข่าย ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู บุคคลในชุมชน และผู้มีประสบการณ์ หรือผู้นำ องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแผน เป้าหมาย แนวทาง การขับเคลื่อนกระบวนการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อยกระดับ คุณภาพชีวิต และสร้างความสุขในสังคม	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๐.๘๖	สอดคล้อง
	ครู									
๑	ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐและ เอกชน ทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อถ่ายทอดและ กระจายความรู้ ข้อมูล ข่าวสารของแหล่งเรียนรู้ รวมทั้ง การใช้ทรัพยากรระหว่างกันอย่างเป็นระบบในการ ดำเนินงาน เพื่อส่งเสริม และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของ ชุมชนด้วยรูปแบบ และวิธีการต่าง ๆ	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๐.๘๖	สอดคล้อง

ที่	แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)							ค่า IOC	ความ สอดคล้อง
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗		
๒	ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนนำความรู้ที่ตนได้รับทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ถ่ายทอดและกระจายความรู้ข้อมูล ข่าวสาร ให้กับเพื่อน ๆ ในโรงเรียน และต่างโรงเรียนโดยการเปิดเวที และหาเวทีให้นักเรียนได้มีโอกาสดแสดงความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และให้ผู้ปกครอง ชุมชน บุคคลต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก มีความภาคภูมิใจและความเชื่อมั่น ในตนเองมากขึ้น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
	พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน									
๑	สร้างทัศนคติ แรงจูงใจ และสนับสนุนให้นักเรียนได้ตั้งศักยภาพของตนเองให้แสวงหาความรู้ต่าง ๆ ตามความต้องการได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒	เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ และเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	+๑	+๑	+๑	+๑	-๑	+๑	+๑	๐.๘๖	สอดคล้อง
	นักเรียน									
๑	นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นแกนนำด้านการเรียนรู้ ควรแสดงบทบาทในการให้คำปรึกษาแนะนำด้านการเรียนและการทำกิจกรรมที่เสริมประสบการณ์แก่นักเรียนรุ่นน้องและเพื่อนนักเรียน	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๐.๘๖	สอดคล้อง
๒	นักเรียนเข้าไปด้วยเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ทางโรงเรียนได้จัดตั้งขึ้น และแสดงบทบาทในการเสนอความคิดเห็นต่างๆ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๓	นักเรียนดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมด้านการสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ ผ่านช่องทางทั้งออนไลน์และออฟไลน์ โดยประสานความร่วมมือกับเครือข่ายของทางโรงเรียน และชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง

ผนวก จ
กิจกรรมการเรียนรู้
เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

กิจกรรมล่าขุมทรัพย์สุดขอบฟ้า

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรียนรู้เพิ่มเติมวิธีการที่หลากหลายและจากหลายแหล่งการเรียนรู้เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์
๒. เพื่อส่งเสริมการกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทดลองลงมือทำ ความคิดอย่างมีเหตุและผล
๓. เพื่อให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ทำงานร่วมกันเป็นทีมได้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

- แบ่งกลุ่มตามจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม (อย่างน้อยให้ได้ ๔ กลุ่ม และไม่ควรเกินกลุ่มละ ๑๐ คน จับฉลากสี)
- ชี้แจงกติกาในการทำกิจกรรม (นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องเดินหาสมบัติที่ซ่อนอยู่ โดยจะต้องผ่าน จุดต่าง ๆ ที่กำหนด และจะเจอคำถามซ่อนอยู่ และเดินไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะเจอสมบัติที่ซ่อนอยู่ และเมื่อเจอสมบัติแล้วให้ เข้าแถวหน้ากระดานแล้วตะโกนดังว่า “ไชโยยยยย” ผู้เข้าอบรมสามารถใช้เข็มทิศแบบใดก็ได้ ที่สามารถหาได้ หรือสร้างเข็มทิศขึ้นเองก็ได้)
- แจกอุปกรณ์ (ลายแทงสมบัติ)
- เริ่มจับเวลา เป่านกหวีดให้นักเรียนเริ่มหาสมบัติ
- เมื่อหมดเวลาให้เป่านกหวีดยาว ๑ ครั้ง นักเรียนกลับเข้าห้องประชุม
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม และส่งตัวแทนออกมานำเสนอคำตอบ “เน้นกระบวนการคิดและวิธีการที่หลากหลาย” คำถามเดียวกันอาจมีวิธีคิดที่ต่างกัน

อุปกรณ์

- แผนคลิปบอร์ด สำหรับใส่ลายแทง
- กระดาษ A๔ สำหรับทำลายแทง และปริศนา

ลายแทงกลุ่ม ๑ สีชมพู

ให้ตั้งมุม ๑๒๐ จากนั้นเดินไประยะทาง ๔๒ เมตรจะพบกับคำถามที่ ๑ คำตอบ คือ

จากตำแหน่งที่พบคำถามที่ ๑ ให้ตั้งมุม ๑๖๐ จากนั้นเดินไประยะทาง ๕๔ เมตรจะพบกับคำถามที่ ๒ คำตอบ คือ

จากตำแหน่งที่พบคำถามที่ ๒ ให้ตั้งมุม ๓๕๐ จากนั้นเดินไประยะทาง ๕๔ เมตรจะพบกับสมบัติที่ซ่อนอยู่ คือ

ลายแทงกลุ่ม ๒ เขียว

ให้ตั้งมุม ๑๑๐ จากนั้นเดินไประยะทาง ๕๘ เมตรจะพบกับคำถามที่ ๑ คำตอบ คือ

จากตำแหน่งที่พบคำถามที่ ๑ ให้ตั้งมุม ๑๗๐ จากนั้นเดินไประยะทาง ๖๕ เมตรจะพบกับคำถามที่ ๒ คำตอบ คือ

จากตำแหน่งที่พบคำถามที่ ๒ ให้ตั้งมุม ๒๒๕ จากนั้นเดินไประยะทาง ๖๕ เมตรจะพบกับสมบัติที่ซ่อนอยู่ คือ

ลายแทงกลุ่ม ๓ ฟ้า

ให้ตั้งมุม ๑๖๗ จากนั้นเดินไประยะทาง ๒๑ เมตรจะพบกับคำถามที่ ๑ คำตอบ คือ

จากตำแหน่งที่พบคำถามที่ ๑ ให้ตั้งมุม ๒๒๐ จากนั้นเดินไประยะทาง ๔๕ เมตรจะพบกับคำถามที่ ๒ คำตอบ คือ

จากตำแหน่งที่พบคำถามที่ ๒ ให้ตั้งมุม ๑๑๑ จากนั้นเดินไประยะทาง ๑๐๘ เมตรจะพบกับสมบัติที่ซ่อนอยู่ คือ

ลายแทงกลุ่ม ๔ ขาว

ให้ตั้งมุม ๑๐๘ จากนั้นเดินไประยะทาง ๔๐ เมตรจะพบกับคำถามที่ ๑ คำตอบ คือ

จากตำแหน่งที่พบคำถามที่ ๑ ให้ตั้งมุม ๑๙๖ จากนั้นเดินไประยะทาง ๑๐๔ เมตรจะพบกับคำถามที่ ๒ คำตอบ คือ

จากตำแหน่งที่พบคำถามที่ ๒ ให้ตั้งมุม ๗๓ จากนั้นเดินไประยะทาง ๑๐๐ เมตรจะพบกับสมบัติที่ซ่อนอยู่ คือ

ตัวอย่างคำถาม

คำถามที่ ๑ กลุ่มที่ ๑ ให้คาดคะเนความสูงของเสาธงที่อยู่หน้าห้องประชุม
คำถามที่ ๒ กลุ่มที่ ๑ คำขวัญประจำจังหวัดของพีวิทยากร
คำถามที่ ๑ กลุ่มที่ ๒ ให้คาดคะเนความสูงของเสาธงที่อยู่หน้าห้องประชุม
คำถามที่ ๒ กลุ่มที่ ๒ คำขวัญประจำจังหวัดของพีวิทยากร
คำถามที่ ๑ กลุ่มที่ ๓ ให้คาดคะเนความสูงของเสาธงที่อยู่หน้าห้องประชุม
คำถามที่ ๒ กลุ่มที่ ๓ คำขวัญประจำจังหวัดของพีวิทยากร
คำถามที่ ๑ กลุ่มที่ ๔ ให้คาดคะเนความสูงของเสาธงที่อยู่หน้าห้องประชุม
คำถามที่ ๒ กลุ่มที่ ๔ คำขวัญประจำจังหวัดของพีวิทยากร

หมายเหตุ : *** คำถามสามารถเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม คำถามแต่ละกลุ่มอาจจะไม่เหมือนกันก็ได้
 “เน้นกระบวนการคิดและวิธีการที่หลากหลาย”

สมบัติของกลุ่ม ๑

สมบัติของกลุ่ม ๒

สมบัติของกลุ่ม ๓

สมบัติของกลุ่ม ๔

หมายเหตุ : ***สมบัติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

กิจกรรมโคนองนาโมเดล

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในการคิด พยายามหาวิธีการที่เหมาะสม

๒. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการดำเนินงานโคนองนาโมเดล และสามารถอธิบายได้

๓. เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักรู้ต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

- ชี้แจงกติกาในการทำกิจกรรม (นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องทำ Mind Map และโมเดลสำหรับนำเสนอ โดยในการทำโมเดลนักเรียนจะต้องคำนวณดินน้ำมันที่ต้องใช้ ทั้งจำนวนก้อนและจำนวนสีของดินน้ำมัน และทำให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด เมื่อทำเสร็จแล้วให้ตะโกนดังว่า “ไฮโยยยยยยย”)

- แจกอุปกรณ์ และเริ่มทำกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรมนักเรียนสามารถใช้โทรศัพท์มือถือสืบค้นข้อมูล ในอินเทอร์เน็ตได้ และสามารถใช้อุปกรณ์วัสดุธรรมชาติได้

อุปกรณ์

- กระดาษไม้อัดสำหรับรองปั้นโมเดลโคนองนา
- ดินน้ำมันคละสี สำหรับปั้นโมเดล
- ปากกา สี สำหรับเขียน Mind Map
- กระดาษบุรูป สำหรับทำ Mind Map

ผนวก ฉ
ภาพกิจกรรมการเรียนรู้

▶ กลุ่มที่ 1

ประมวลภาพกิจกรรม

แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
ของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นักรบ ระวังการณ ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
มหาวิทยาลัยมหิดล
๒. พันเอก วสันต์ รัตนกุญชร นปท. ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.

ผู้บริหารและคณาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ

๑. พลตรี ชยุตรา เสริมสุข ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๒. พันเอก อาชวกุล กาญจนาคม รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๓. พันเอก ศักดาภูมิ กุมารสิงห์ รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๔. พันเอก กฤษกมล ธรรมานุกุล ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๕. นาวาเอก ยุทธพงษ์ นพกุลสถิตย์ ผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖. พันเอก วสันต์ รัตนกุญชร นปท. ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๗. นาวาอากาศเอก ศราวุธ ฤทธาคนานนท์ นปท. ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๘. พันเอกหญิง ปัทมา ขำเอี่ยม นปท. ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๙. พันเอกหญิง พัชรินทร์ สุนทรวรรณ รองผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๐. พันเอก วราทิตย์ บุญประสพ รองผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๑. พันเอกหญิง อนัญญา อ่ำกลีน หัวหน้ากองสนับสนุน สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๒. นาวาโทหญิง สมันตา วีรกุล หัวหน้าวิจัยและพัฒนาหลักนิยม กองวิทยาการ
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๓. พันตรี วิทวัส จันทรัฐ ประจำแผนกเอกสารศึกษาและสารสนเทศ กองวิทยาการ
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๔. พันตรี ธวัชชัย รัตนจันทา ประจำแผนกวิจัยและพัฒนาหลักนิยม กองวิทยาการ
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

รายชื่อสมาชิก

คณะนักศึกษาการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๑
กลุ่มที่ ๑

เรื่อง : แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
ของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กำแพงเพชร

๑. นางสาวกัญญาพร ไทรชมพู	เลขที่ ๓
๒. นางสาวถาวร พรสิงห์	เลขที่ ๕
๓. นายชัยยงค์ คลังกลาง	เลขที่ ๑๔
๔. นางสาวพิไลวรรณ แดงขาว	เลขที่ ๓๔
๕. นายวิรัช วันบรรเจิด	เลขที่ ๔๙
๖. นางสาวศุภณีนรินทร์ ธรรมกฤษดา	เลขที่ ๕๓
๗. นางสาวสุจินดา มาบัว	เลขที่ ๖๓
๘. นายสุวิจักขณ์ สารศาลิน	เลขที่ ๗๕
๙. นางสาวอนุสรรา คุ่มสมบัติ	เลขที่ ๗๘
๑๐. นางอลิสสรฯ ผุดผ่อง	เลขที่ ๘๐